

Delavci Mebla Pohištva Branik stavkajo že tretji teden. Ko smo se mudili v tem kraju, je stavkovni odbor prejel pismo Franka Štokla, generalnega direktorja Mebla Holdinga. Prebrali so ga na glas. Iz njihovih besed, objavljamo jih na strani 3, je mogoče razumeti, da so izgubili vero v možnost rešitve tovarne. Lastniki so jim izklopili celo elektriko, zaradi česar ne delajo niti telefoni. Da bi tovarno ohranili, pa so dalj časa dajali denar tudi iz svojih žepov.

SKEI poziva vlado in državni zbor, naj preprečita kolaps Slovenskih železarn

Izvršni odbor SKEI ugotavlja, da sanacija Slovenskih železarn (SŽ) ne poteka skladno s sprejetim zakonom. Denar za sanacijo, gre za 750 milijonov mark, se namesto v železarne prelija v ELES in banke.

Železarnam je treba dobavljati elektriko po ceni, kot bi jo plačevale v Evropi. Onemogočiti je treba razprodajo podjetij, ki poteka v režiji posameznikov in dragih svetovalnih firm.

Ce pristojni ne bodo ukrepali, bo prišlo do kolapsa že junija, ko podjetja iz sestave SŽ ne bodo mogla več plačevati obresti.

Odzvala se je ZLSD

Kot nam je povedal Sandi Bartol, sekretar Sindikata delavcev trgovine Slovenije, se je na njihovo pobudo za vložitev predloga zakona o delovnem času trgovin v državnozborsko proceduro prva odzvala ZLSD. Že v ponedeljek se bosta obe strani dogovorili o pripravi predloga besedila zakona za obravnavo v parlamentu.

Konstituiranje konference ZSSS

Za ponedeljek, 31. maja, je sklicana 1. seja konference ZSSS. Po konstituiranju bo konferenca obravnavala predlog zakona o delovnih razmerjih in sprejela stališča do tega za položaj zaposlenih zelo pomembnega zakona.

Skupščina SDPZ

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ) je imel prejšnji teden 3. skupščino. Delegati so sprejeli poročilo o delu sindikata v preteklem obdobju, spremembe statuta in programske usmeritve ter dve resoluciji. Za predsednika je bil ponovno izvoljen Jože Gaube, podpredsednik pa je postal Srečko Lorenčak.

O skupščini poročamo na straneh 4 do 7.

Bo na uskladitev minimalnih plač treba počakati do avgusta?

Na seji ekonomsko-socialnega sveta (ESS) to sredo je Brane Mišič povprašal predstavnike ministrstva za delo, kdaj bodo minimalne plače usklajene z rastjo bruto domačega proizvoda. Že na aprilski seji tega sveta je predlagal, naj bi se minimalne plače skladno z veljavnim zakonom o minimalnih plačah in na podlagi podatkov o rasti domačega proizvoda takoj povečale za 3,9 odstotkov. Takojšnje povečanje bi bilo po Mišiču potrebno zato, ker bi se sicer po uveljavitvi novega zakona, ta je začel veljati to sredo, usklajevanje zavleklo do konca avgusta. Predstavniki

ministrstva so mu takrat odgovorili, da bo to urejeno v maju. Ker pa se to do zdaj ni zgodilo, je na zadnji seji ESS to sredo postavil omenjeno vprašanje.

Meta Štoka z ministrstva za delo mu je odgovorila, da bo treba počakati na uradne podatke o rasti kosmatega domačega proizvoda, pa še novi zakon o minimalnih plačah je začel veljati.

Čeprav je Mišič še enkrat ministrstvo pozval, naj uskladitev opravi čimprej, bo nanjo verjetno treba počakati do avgusta.

V Elanu Begunje je prejšnjo sredo nezadovoljstvo zaposlenih s tanjšimi plačilnimi kuvertami preraslo v štiriurno spontano stavko. Do tega je prišlo zaradi

prizadevanj uprave za zmanjšanje stroškov proizvodnje. V tem okviru sta uprava in sindikat 26. marca podpisala poseben dogovor, po katerem je bil dodatek za malico precej manjši. Ker se je sindikat podjetja ob spontani stavki pridružil zahtevam delavcev, je po mnenju uprave s tem prekršil dogovor. Med upravo in sindikatom so se začela nova pogajanja, ki so se končala v nedeljo, v ponedeljek pa je dve tretjini zaposlenih z osebnim izrekanjem podprlo nov dogovor – kompromis, po katerem bo dodatek za malico za najslabše plačane nekaj večji, boljše plačani pa ga sploh ne bodo dobili.

Po dogovoru med upravo Elana in sindikatom podjetja (povezan je neposredno v ZSSS), sklenjenem 26. marca, so se prejemki zaposlenih zmanjšali za razliko med novo in prejšnjo višino dodatka za malico, torej z enotnih 16.000 tolarjev na 4400 ali za 11.600 tolarjev. Tako velik dodatek za malico je bil po besedah Milene Sitar, sekretarke območne organizacije ZSSS za Gorenjsko, ki je ves čas sodelovala na pogajanjih, nadomestilo za zaostajanje plač za rastjo izhodiščnih plač po splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti. Pri slab-

še plačanih so bili prejemki kar precej manjši. Za delavce je bila sporna tudi točka iz dogovora, po katerem bi drugi del letošnjega regresa za dopust, če bodo poslovni rezultati to dopuščali, prejeli šele februarja prihodnje leto. Dušan Ferjan pravi, da je ta dogovor podpisal v dobri veri, da ga bodo zaposleni razumeli kot dejanje v smeri ohranitve podjetja in več kot 800 delovnih mest. Na tem območju novih zaposlitvenih možnosti ni.

Dan po spontani stavki je uprava Elana poslala sindikatu nov predlog. Po tem predlo-

gu bi bil dodatek za malico odvisen od razporeditve posameznika v tarifni razred. Najslabše plačani bi prejeli 10.005 tolarjev, razporejeni v višji razred ali višjega pa ne bi iz tega naslova prejeli nič, tudi njihova plača naj bi bila nižja. Se istega dne sta predsednik uprave Elana Vladimir Šelebaj in Edin Leho (predsednik uprave Elan Line), poslala Dušanu Ferjanu, predsedniku sindikata, pismo, s katerim sta zahtevala, naj se sindikat še istega dne izreče o tem, ali podpira zahteve delavcev in v zvezi pri zastopanju njihovih zahtev. Alternativno sta sindikatu predlagala, naj odstopi od zastopanja zahtev delavcev in upravi omogoči neposredna pogajanja z zaposlenimi. Omenila sta še tretjo možnost, da sindikat pridobi pooblastilo za pogajanja o za delavce socialno pravičnejšem dogovoru.

Sindikat se je po dogovoru s svojimi člani odločil prav za slednjo možnost. Pogajanja so privedla do novega dogovora, po katerem bo dodatek za malico za najnižji tarifni razred znašal največ 10.005 tolarjev, razvrščeni v višje razrede pa ga ne bodo prejeli.

Po tem dogovoru ostaja osnovna plača za vse tarifne razrede nespremenjena. Poleg tega uprava ne bo posegala v bruto plače in bo upoštevala vse spremembe iz splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in iz dogovora o plačah. Zaposleni v obratu Marine, kjer so pogoji dela daleč najtežji, bodo prejeli dodatek 5000 tolarjev bruto. Drugi del regresa za letni dopust bo izplačan najkasneje do 24. decembra letos.

Še posebej pomembna je tudi točka iz dogovora, po kateri bo po 31. marcu 2000, ko poteče veljavnost tega dogovora, podjetje prešlo na obračun plač po splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti ali drugi ustrezni pogodbi.

Zaposleni so ta ponedeljek na tajnem glasovanju podprli ta dogovor. Za je bilo kar 64 odstotkov udeležencev tega referenduma, proti 34, dva odstotka glasovnic pa je bilo neveljavnih. Skoraj dvetretjinska večina je Dušanu Ferjanu zadostovala, da je s predsednikom uprave Elana Vladimirjem Šelebajem ta dogovor tudi podpisal.

Iz obvestil Elanove uprave, izdanih po spontani stavki povzemamo še, da je odpustila deset delavcev z individualnimi pogodbami. Uprava tudi zatrjuje, da prihajajo za podjetje boljše časi. Poslovanje večine profitnih centrov naj bi bilo pozitivno. Zaradi tega se je večinski lastnik – Privredna banka Zagreb – odločila za financiranje proizvodnje. V Sloveniji se za to potezo ni ogrela prav nobena banka.

Uprava je tudi sporočila, da želi z zaposlenimi in njihovimi predstavniki vzpostaviti partnerske odnose, ki lahko zagotovijo dolgoročno uspešnost podjetja.

Franeč Kavčič

Predlog za odločilni veto na zakon o kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije

Zakon o kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije (ZKGZ) postavlja delavce različnih dejavnosti v Sloveniji v neenakopraven položaj. V osebo javnega prava organizacijsko povezuje številne državljane in druge prebivalce Republike Slovenije ne na podlagi opravljanja gospodarske dejavnosti, ampak predvsem na podlagi lastništva.

Novi zakon v 45. členu določa, da v njem naštetih javni zavodi in centri postanejo last Republike Slovenije in po določenem obdobju po konstituiranju zbornice preidejo v last te zbornice. O prenosu teh sredstev odloča Vlada RS na predlog ministra, pristojnega za kmetijstvo in gozdarstvo.

Zakon o zadrugah je leta 1992 določil, da v številnih kmetijskih in živilsko predelovalnih podjetjih 45 % premoženja prevzamejo organizacije kmetov oz. njihovi nasledniki. Vsi državljani Slovenije, ki opravljajo samostojno kmetijsko dejavnost in so člani kmetijskih združenj, so enako kot vsi drugi državljani Republike Slovenije prejeli lastninske certifikate, s katerimi so lahko sodelovali pri lastninskem preoblikovanju družbenega premoženja. Novi zakon jim omogoča, da posredno postanejo tudi lastniki v 45. členu naštetih javnih zavodov in centrov. S tem so ti prebivalci v privi-

Hvala svetnikom!

Državni svet je prejšnji teden izglasoval odločilni veto na zakon o spremembah zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji. Kot nam je povedal predlagatelj Dušan Semolič, so svetniki skoraj soglasno glasovali za veto. Hvala gre tako: Tonetu Hrovatu, Francu Batagelju, Poldetu Bibiču, Igorju Blažini, Jožku Čuku, Branku Grimsu, Zoltanu Janu, Vencencu Janši, Karlu Kastelicu, Darku Kavreju, Bojanu Korošcu, Vekoslavi Krašovec, Božu Kuhariču, Branku Lukšiču, Avgustu Majerčiču, Branku Matkoviču, Borutu Mehu, Darji Odar, Alojzu Osetu, Milanu Ozimiču, Janezu Praperju, Dušanu Rebolju, Cvetani Rijavec, Veljku Rusu, Borisu Šuštaršiču, Francu Vodopivcu in Milanu Zveru.

legiranjem položaju v primerjavi z drugimi državljani, ki so lahko v lastninskem preoblikovanju sodelovali zgolj s svojimi lastninskimi certifikati.

Menim, da je ureditev v sprejetem zakonu v nasprotju z ustavo. Državnemu svetu predlagam, naj izglasuje odločilni veto na zakon o kmetijsko-gozdarski zbornici Slovenije.

Mag. Dušan Semolič,
vodja interesne skupine delojemalcev

Delavci Mebla Pohištva Branik stavkajo že tretji teden

Z delavci Mebla Pohištva Branik smo se pogovarjali dobra dva tedna po začetku stavke, ki ji še ni videti konca. To trdo obliko boja so 10. maja začeli zlasti zaradi kasnitve plače za februar in zastojev v proizvodnji, do katerih prihaja zaradi tega, ker material ni dobavljen pravočasno. Ker so se delavci zavedali pomena tovarne za kraj in svoje družine, so že veliko potrpeali. Pomoči še niso prejeli nobene. Da bi preživel, nekateri delajo na črno, kruh iščejo tudi prek meje. Predloga za stečaj pa ni pripravljen vložiti nobeden od upnikov.

Kdo bo predlagal stečaj?

le v začetku aprila, ko so zaradi zamude januarske plače dva dni stavkali, so prišli do Franka Štokla, generalnega direktorja Mebla Holdinga. Takrat so z njim sklenili dogovor, po katerem naj bi v njihovo družbo z omejeno odgovornostjo priteklo 20 milijonov tolarjev, namenjenih za izplačilo plač in financiranje proizvodnje. Novi denar je zadoščal nekako do 20. aprila, ko so se težave s financiranjem proizvodnje obnovile. Ker denarja ni bilo tudi za plače, je Štokelj 22. aprila prišel v Branik. Obljubil je izplačilo plač do konca meseca, vendar se to ni zgodilo. Ker je začelo primanjkovati tudi materiala za dokončanje proizvodnje in v montaži niso mogli več pakirati izdelkov, je stavkovni odbor 10. maja začel stavko.

Na naše vprašanje, ali je po začetku stavke prišlo do pogajanj in kakšni so rezultati, so člani stavkovnega odbora odgovorili, da se

Ko je stavkovni odbor seznanil vodstvo holdinga z načrtovano protestom pred občino Nova Gorica, so slišali očitke, da bodo tako blatili Meblo. Transparenti ob regionalni cesti v Braniku očitno niso tako moteči.

bora pokazal zanimanje tudi za blagovno znamko, za katero tovarna iz Branika plačuje pol odstotka od realizacije. Po najemni pogodbi in pogodbi o franšizingu iz leta 1992 je mesečna najemina znašala tri milijone tolarjev, zdaj pa je zmanjšana za milijon. Sicer pa je stavkajočim Štokelj očital, da mu najemnine tako in tako ne plačujejo. Ko so ga opozorili, da ni lastnik, jim je odgovoril, da premoženje upravlja kot dober gospodar. Stavkajoči so tudi obveščeni, da nobeden od upnikov, največji je Holding Meblo, ni pripravljen vložiti predloga za začetek stečaja. Kolektiv je v tem položaju stavkovnemu odboru naročil, naj pri stavkovnih zahtevah vztraja.

Člani stavkovnega odbora ne verjamejo več v možnost prisilne poravnave – rešitev vidijo le v stečaju. Če bi do njega prišlo, bi vsi odšli na zavod in tisti, ki bi proizvodnjo organizirali na novo, bi se sami odločili, koga bodo povabili na delo. Stečaj bi rešil tudi vprašanje socialne varnosti invalidov. Vseh delavcev je zdaj še 71, pred desetletjem jih je bilo skoraj 200, po nekaterih izračunih jih bo lahko ostalo še nekaj več kot 40.

Prav med našim pogovorom je stavkovni odbor prejel pismo Franka Štokla. Napisal je, da so ga na sestanku 21. maja stavkajoči narobe razumeli. Zaposlene obvešča, da bo proizvodnjo nadaljevalo podjetje Meblo Poslov-

ne storitve, ki bi po pogodbi prevzelo potrebno število delavcev in priskrbelo material za delo. Po stečaju Pohištva Branik bo proizvodnjo spalnic nadaljevala nova družba. Če stavkajočim to ne ustreza, je edina rešitev odpoved pogodbe o najemu in franšizingu. Proizvodnja spalnic pa bi se v tem primeru nadaljevala, vendar brez pogajanj. Tako Štokelj, ki na koncu pisma ni napisal niti pozdrava.

Na naše vprašanje, kako ljudje preživijo, je **Aleksander Žorž**, predsednik Sinlesa in stavkovnega odbora, odgovoril, da težko in da je nujhuje tistim iz iste družine. Znajdejo se tako, da delajo na črno, tudi čez mejo, tudi zemlja jim lajša težave. Pomoči ne bodo iskali ne le pri svojem sindikatu Sinlesu, ampak tudi pri Karitasu. Ko so župana in njegovo sodelavce prosili, naj pomagajo ohraniti podjetje in delovna mesta, so zvedeli, da je rešitev le v novi organiziranosti.

Ivan Furlan Kodermac, sekretar območne organizacije ZSSS za Posočje, pa je Štokljevo pismo komentiral takole: "Nihče jim še ni ponudil rešitve, vendar bi bili delavci v Braniku pripravljeni sprejeti vsako ponudbo, po kateri bi ohranili podjetje in delovna mesta ter možnost zaslužka." Po našem mnenju je Štokljevo pismo še en poskus izigravanja stavkajočih delavcev. Prav bi bilo, da ostanejo enotni in mu ne nasedejo.

Franček Kavčič

Aleksander Žorž, predsednik stavkovnega odbora

ni zgodilo nič omembe vrednega – pogajanj ni bilo.

Šele 21. maja je Štokelj spet prišel v Branik, vendar s svojimi predlogi za prekinitev stavke in nadaljevanje proizvodnje s stavkovnim odborom ni našel skupnega jezika. Štokelj je namreč stavkovnemu odboru predlagal, naj njegovi člani, če delavci tega nočejo, odpremijo izgotovljeno proizvodnjo (program Futura, vrednost 7 do 8 milijonov tolarjev, namenjen Modernim interierom). Štokelj je po besedah članov stavkovnega od-

Zgodba Mebla Pohištva Branik sega v leto 1992. Takrat je bil sistem Meblo v veliki krizi in posamezne tovarne so se reševale na različne načine. Tovarno v Braniku je 44 zaposlenih (družbenikov) skušalo rešiti z ustanovitvijo družbe z omejeno odgovornostjo. Ta je od lastnika, takratnega Sklada za razvoj, sedanje Slovenske razvojne družbe, najela proizvodne prostore in opremo. Najem ni bil neposreden, ampak prek Mebla Holdinga – upravnika premoženja. Kot so nam povedali stavkajoči, je bila že prva pogodba narejena v škodo tovarne in v korist lastnika oziroma upravnika premoženja. To pogodbo za Meblo je podpisal takratni direktor Božidar Markič. Zaradi prvih poslovnih težav ga je že leta 1997 zamenjal **Vladimir Curk**. Ta je takoj ugotovil, da nekatere finančne listine niso bile skladne z dejanskim stanjem, in zahteval revizijo, vendar te ni bilo. Novi direktor je sicer obljubljal izboljšanje, a se je vse skupaj vleklo in vleklo. Zaradi tega je izguba naraščala, zdaj naj bi je bilo za 380 milijonov tolarjev, kar pa še ni dokončna številka. Curk je skupaj s Cvetkom Stančičem (podpredsednikom GZS) od družbenikov odkupil 29-odstotni lastniški delež. Zaradi tega je lastnik Mebla Pohištva Branik le še 32. Stavkajoči pravijo, da predstavnikov lastnika premoženja v Braniku dosedaj niso opazili. Še-

3. skupščina Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ)

Barko varno pripeljali k bregu

V Celju je bila prejšnji četrtek 3. redna skupščina Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije. Na njej so delegati potrdili

predlagano poročilo o delu v preteklem obdobju. Sprejeli so tudi programske usmeritve za delo v prihodnjem obdobju in spremembe statuta. Predsednik sindikata bo še naprej Jože Gaube, podpredsednik pa Srečko Lorenčak. Iz vsega, kar smo slišali na skupščini, je zelo jasno, da bo SDPZ še naprej eden od trdnih členov ZSSS.

Predsednik SDPZ je uvodoma pozdravil goste: sekretarja ZSSS Rajka Lesjaka, Daniele Ledoux, kolegico iz sindikata francoskih PTT delavcev, vključenega v CGT, Jadranka Vevarja in Vlasto Mesarič, kolege iz hrvaškega sindikata prometa in zvez, generalnega direktorja Pošte Slovenije Antona Podgorelca, predstavnika Zveze združenj soferjev in avtomobanikov (ZZŠAM) Alojza Seliča, nekdanjega predsednika Vinka Vidica, prejšnjo sekretarko Hildo Žežko.

V uvodnem nagovoru je **Jože Gaube** dejal, da na zadnji skupščini pred štirimi leti ni bilo mogoče vedeti, da bo delo v tem obdobju tako zahtevno. Že pred prejšnjo skupščino je namreč SDPZ podpisal vse kolektivne pogodbe dejavnosti. Delo SDPZ v zadnjem obdobju je primerjal z vožnjo barke po razburkanem morju. Do obale je priplula, ker je bil sindikat enoten in ker je čvrsto povezan v ZSSS, kjer je člen močne verige. Največ dela je bilo pri obrambi kolektivnih pogodb in sprejemanju nove delovnopravne zakonodaje. Tudi v prihodnjem obdobju bodo interesi članstva prva skrb SDPZ.

Jože Gaube se je za sodelovanje in pomoč pri delu zahvalil po vrsti: območnim organizacijam, predsedniku in sekretarju ZSSS Dušanu

Semoliču in Rajku Lesjaku, izvršnim sekretarjem in strokovni službi ZSSS. Posebej se je zahvalil tudi Cvetki Gliha, sekretarki SDPZ, ki je zaslužna za to, da so bili aktivisti sindikata bombardirani z informacijami. Vrata sindikata so bila za vse, ki so potrebovali pomoč, vedno odprta.

Jože Gaube, dosednji in novi predsednik SDPZ (levo), in Srečko Lorenčak, podpredsednik SDPZ (zgoraj)

Gaube je izrazil zahvalo tudi predsednikom sindikatov podjetij, ki so pogosto nosili glavno breme sindikalnega dela. Zaslužni so tudi za to, da ima SDPZ kakšnih 12.000 članov.

Prvi je udeležence skupščine pozdravil Ladi Kaluža, sekretar celjske območne organizacije ZSSS.

V imenu ZSSS je udeležence pozdravil **Rajko Lesjak** (opravičil je Dušana Semoliča, ki je odšel na zasedanje izvršnega odbora EKS v Bruselj). Najprej se je Jožetu Gaubeju zahvalil za zahvalo in dejal, da je pri tem imel prijeten občutek. Žal se beseda hvala v organizaciji premalo uporablja. Izrazil je strinjanje s primerjavo sindikata z barko na odprtem razburkanem morju. Tako je zaradi tega, ker delavcem in sindikatom ni nič dano samo po sebi, vse si je treba izboriti. Sindikat, ki se lahko pohvali s toliko kolektivnimi pogodbami kot SDPZ, je nedvomno dober. Te pogodbe so dokaz, da je za članstvo nekaj narajenega.

Za ZSSS pa je dejal, da je edina organizacija v Sloveniji, ki ji je v zadnjem letu ugled porasel za 30 odstotkov. Čeprav je za Svobodne sindikate to dobro, so zaradi tega pred članstvom še bolj odgovorni, ne smejo jih razočarati. Sindikat pa ne gledajo pod prste le člani, ampak tudi drugi.

Sindikat prometa in zvez je na zborovanju ZSSS pripeljal več kot 300 avtobusov. Tako je prispeval svoj delež pri akcijah v zvezi s predlagano pokojninsko reformo. Tudi SDPZ je torej zaslužen, da je delovna doba osnov-

Gostje skupščine v prijateljskem klepetu.

ni kriterij za upokojevanje, da je znižana potrebna starost ...

Zveza svobodnih sindikatov je edina sindikalna centrala iz Slovenije, ki je vključena v Evropsko sindikalno konfederacijo. Na spremembo v to veliko sindikalno družino smo čakali sedem let, čakanje se je splačalo. Zaradi tega nas morajo partnerji v naši državi še bolj spoštovati, v Evropi je namreč navada, da se zakoni, ki urejajo položaj delavcev, sprejemajo le s sindikalnim soglasjem.

katerega sestavi posluje tudi Hotel Celea, v katerem je bila skupščina SDPZ. Povedala je, da so vsi zaposleni, ki so člani sindikata, vključeni v Svobodne sindikate in da v Izletniku delavci že sedaj delajo po 36 ur na mesec. Zaposleni načrtujejo, da bodo postali večinski lastniki podjetja. Pozdrav je zaključila z besedami, da se je tudi ona od Svobodnih sindikatov marsikaj naučila.

Udeležence je prijetno presenetil tudi predstavnik hrvaškega sindikata, saj je govoril v

pogoj napredka podjetja. Tevž je poudaril tudi pomen soupravljanja, ki da je znak odličnosti podjetja, tudi delavski direktorji v podjetjih niso zanemarljivi.

Generalni direktor Pošte Slovenije **Anton Podgorelec** je povedal, da imajo v tem podjetju več sindikatov, odnose z njimi so uredili s podjetniško pogodbo. Sociala pa Pošta Slovenije ni nagnala iz podjetja, zato zelo skrbi za zadovoljstvo zaposlenih. Podjetje delavcem ne pomaga le pri letovanju v lastnih po-

Rajko Lesjak je v aktivistom SDPZ zaželel več samozvesti in pokončne drže.

To bo tudi potrebno, saj je pred Svobodnimi sindikati še nekaj zelo zahtevnih nalog, nov zakon o delovnih razmerjih, zakon o kolektivnih pogodbah in tudi zakon o stavkah, ki ga želijo nekateri bistveno poslabšati. Da bi prometni delavci lahko tudi v bodoče stavkali, bo potrebno še precej naporov Svobodnih sindikatov.

Sekretar ZSSS se je ob koncu svojega govora Jožetu Gabaju in njegovim sodelavcem še enkrat zahvalil, izrazil je željo, da bi vsaj tako sodelovali tudi v prihodnje. SDPZ pa je zaželel še več samozvesti in pokončne drže, s čimer bo za članstvo lahko naredil še več.

Udeležence skupščine je pozdravila tudi Ana Jovanovič, direktorica Izletnika, podjetja, v

brezhibni slovenščini. Slovenskim kolegom se je zahvalil za veliko pomoč.

Predstavniki združenja šoferjev in avtomobanikov **Alojz Selič** je udeležence skupščine pozval k večjemu sodelovanju. Menil je, da bi s skupnim delom lahko dosegli še večje uspehe.

Milan Fujs, član uprave Telekoma in dobitnik priznanja SDPZ je povedal, da bo kot delavski direktor skušal še bolj skrbeti za interese zaposlenih. Vsem, ki so pomagali pri uveljavitvi soupravljanja v Telekomu, se je zahvalil za pomoč.

Jože Gaube je zatem prebral pozdravno pismo direktorja Telekoma **Petra Tevža**. Poudaril je zlasti pomen vlaganja v kadre, ki da so

čitniških objektih, ampak tudi pri reševanju stanovanjskih vprašanj.

Predstavnica sindikata CGT Daniele Ledoux je poudarila, da med obema sindikatoma ne gre le za izmenjavo izkušenj, ampak za razvijajoče se prijateljstvo. Ker evropeizacija po njenih besedah deluje v korist kapitala, se je zavzela za socialno Evropo, ki naj bi jo skupaj ustvarili zlasti sindikati. Bogastvo bi po njenih besedah moralo biti razdeljeno bolj pravično.

Poročilo o delu sindikata v preteklem obdobju, delegati so ga prejeli v pisni obliki, je obrazložil Jože Gaube. Iz njega povzemamo:

Nadaljevanje na naslednji sreani

Cvetka Gliha ob pomoči Janka Karđoša podeljuje priznanje Ferdu Vudlerju. Priznanje SDPZ so prejeli tudi: Milan Fujs, Jože Jug, Marica Lisjak, Bojan Malnar, Jože Ožek in Marjan Svajger.

Petra Hlede poroča, da je na skupščino prišlo 37 od 42 delegatov.

Temelj dela SDPZ so kolektivne pogodbe, ki so sklenjene za: Cestno gospodarstvo, cestni potniški promet, prevoz blaga po cestah, špedicijsko, skladiščno in pomorsko agencijsko dejavnost in za PTT promet. Pravice zaposlenih v Adrii Airways so urejene s posebno kolektivno pogodbo. Obnovljene so vse pogodbe, izjema je le pogodba za cestni blagovni promet. SDPZ je na pogajanjih, kljub pritisku za zmanjšanje pravic, večino pravic ohranil. Večina pravic je nad ravni, določeno s splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti.

Sindikat je vse člane nezgodno zavaroval za primer smrti in invalidnosti. Sindikat ima tudi stavkovni sklad. Del denarja je bil porabljen za nakup nepremičnine v Atomskih toplicah.

Za obveščanje o svojem delu je SDPZ za

vse predsednike sindikatov družb naročil glasilo Nova Delavska enotnost. Pisna obvestila SDPZ prejemajo tudi predsedniki svetov delavcev v večjih sistemih. SDPZ ima svojo predstavitev stran na internetu.

Nimamo časa za prepire, v ponedeljek bo spet treba delati, je poročanje zaključil Gaube.

O poročilu je razpravljala Zdenka Bobovec, sekretarka območnega odbora SDPZ za Pomurje. Oporekala je zlasti ugotovitvi, da je problematika v zvezi s prehodom meje v Dolgi vasi rešena. Po njenem mnenju od leta 1996, ko se je SDPZ prenehal ukvarjati s tem problemom, ni bilo narejenega nič. Govorila je tudi o pravni pomoči in izobraževanju ter predlagala dopolnitve poročila. Njenim predlogom o problematiki Dolge vasi je ugovarjala Cvetka Gliha, češ da SDPZ ni poklican za reše-

vanje meddržavnih problemov. Zavrnila je tudi predloge, da bi poročilo dopolnili. Ko sta poročilo podprla še dva delegata, je bilo razpravo konec, delegati so zanj glasovali soglasno.

V imenu nadzornega odbora je Klementa Luketa povedala, da ima SDPZ dobro materialno podlago za delo. To je omogočil nov finančni pravilnik in povečana članarina. Denar je naložen v Delavski hranilnici, kjer se plemeniti. Tudi za nekaj dni stavke bi ga bilo dovolj. Delegati so najprej potrdili poročilo nadzornega odbora, zatem pa razrešili še funkcionarje in organe SDPZ iz prejšnje se-stave.

Spremembe statuta SDPZ so potrebne zlasti zaradi standardne klasifikacije dejavnosti. Je uvodoma povedala Cvetka Gliha. Predlog sprememb je bil najprej poslan sindikatom podjetij, ki so z njim večinoma soglašali, doda-

Predstavnica francoskega sindikata je med drugim ugotovila, da se med obema sindikatoma razvija prijateljstvo.

Volina komisija je ugotovila, da imajo predlagani kandidati zelo enotno podporo.

Resoluciji skupščine SDPZ

Za skrajševanje delovnega časa, za zdravo in varno delo

Globalizacija, nenehen razvoj tehnologije in dvig produktivnosti dela pogojujejo pripravo programa za postopno in na zakonskih podlagah utemeljeno skrajševanje delovnega časa in delovnega tedna.

Skrajševanje delovnega časa na 35 ur tedensko in petdnevni delovni teden sta za SDPZ cilja v prihodnjem mandatnem obdobju. Priprava programa mora potekati usklajeno z aktivnostmi sindikata, delodajalcev in države. Zato SDPZ predlaga predstavnikom ZSSS v ekonomsko-socialnem svetu, naj takoj sprožijo pobudo za sprejem nacionalnega programa skrajševanja delovnega časa in delovnega tednika.

Skrajševanje delovnega časa je oblika humanizacije delovnih in proizvodnih procesov, je oblika zagotavljanja ugodnejših delovnih razmer in ustvarja možnosti za podaljševanje delovne dobe človeka.

SDPZ je in bo vztrajal, da se v delovnem in poslovnem procesu zagotavljajo pogoji za zdravo in varno delovno okolje in varstvo pri delu. Zato se bomo v SDPZ zavzemali, da se v vseh delovnih okoljih z uvažanjem sodobne organizacije dela in sodobnih metod dela odpravijo ali humanizirajo vsa tista dela, ki delavce najbolj fizično in psihično izčrpavajo.

Ker ukrepi za varno, zdravo in humano delo ne morejo biti odvisni le od dobre volje posameznega delodajalca, je zanje potrebna zakonska podlaga in sankcije za njihovo morebitno neizvajanje.

SDPZ bo posvetil posebno pozornost zagotavljanju zdravih, varnih in humanih pogojev dela za voznike, ki kljub mednarodnim in domačim predpisom še vedno opravljajo svoje delo v težjih pogojih, ob neustreznem razporeditvi delovnega časa, neustreznem plačilu za opravljeno delo ter podcenjevanju pogojev za pridobivanje pokojnin. Zavzemamo se za odpravo neustreznih pogojev dela za ta delovna mesta; dokler se neugodni pogoji dela ne odpravijo, pa terjamo, da se ti pogoji dela ustrezno ovrednotijo v plačah delavcev. Vrednotenje težjih pogojev dela mora biti sestavina pogajanj v kolektivni pogodbi dejavnosti in obveza delodajalca. SDPZ odločno odklanja težnjo, da postane zaposlovanje za določen čas prevladujoča oblika zaposlitve.

SDPZ je sindikat, vreden zaupanja.

Kolektivne pogodbe dejavnosti – temelj za urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti

Socialno-ekonomske pravice najučinkoviteje varujejo delavci, ki se sindikalno organizirajo in ki sindikat uporabljajo kot sredstvo za varovanje svojih pravic. Socialna in pravna država se ne udejanja sama po sebi, vsako pravico si je treba izboriti, vsako pravico, določeno v zakonu ali kolektivni pogodbi, je treba stalno uveljavljati in spremljati njeno izvajanje. Razdrobljeni in strokovno šibki sindikati ne bodo kos izzivom, ki jih prednje postavlja sedanji čas, zato je potrebno

Brane Mišič se ni strinjal s predlogom, da bi se regres usklajeval enako kot plače.

Delovno predsedstvo je vodil Srečko Lorenčak.

li pa še nekaj manjših sprememb, ki jih je 11. maja sprejel republiški odbor. Po tem predlogu bo o ustanovitvi odborov znotraj sindikata odločal republiški odbor. Republiški odbor, v katerem bodo tudi predsedniki sindikatov podjetij z več kot 200 člani, bo tudi določil mandat svojim članom. Spremembe statuta so delegati soglasno potrdili.

Poročilo organizacijsko-kadrovske komisije je predstavil **Janko Kardoš**. Po opravljenih predkandidacijskih in kandidacijskih postopkih je kandidat za predsednika le Jože Gaube, za podpredsednika pa Srečko Lorenčak. Za člane nadzornega odbora kandidirajo: Klementa Luketa iz Avtoprevoza Tolmin, Ferdinand Šorli iz Izletnika Celje in Gorazd Železnik iz Telekomu Celje. Kandidati za njihove namestnike pa so: Hedvika Možina iz Pošte Slovenije - Poslovna enota Maribor, Jože Jug

iz Cestnega podjetja Murska Sobota in Ferdo Vudler iz STTC Maribor.

Programske usmeritve SDPZ je predstavil **Jože Gaube**. Življenje bo pokazalo, kaj vse bo treba delati. Programske usmeritve so le ena od podlag za dejansko delo. Do leta 2003, ko poteče mandat novim organom, bo treba ugrizniti še v marsikaj, kar sedaj še ni mogoče zapisati. **Jože Jug** je predlagal, naj v usmeritve pride formula, po kateri bi višino regresa za letno dopust usklajevali enkrat letno tako kot izhodne plače. **Brane Mišič** se s tem ni strinjal. Menil je, da je zaradi dohodnine boljše kot v regresu denar dati v povečanje plač. Govoril je tudi o pogajalskih izkušnjah, po katerih je boljše kot nemogoče zahtevati realno dosegljivo. Za vsako zahtevo je namreč treba imeti tudi racionalne argumente. Če

teh nimamo, je zelo verjetno, da bo zmagovalec nasprotna stran.

Cvetka Gliha je prebrala resoluciji Kolektivne pogodbe – temelj za urejanje pravic, obveznosti in odgovornosti in Skrajševanje delovnega časa, za zdravo in varno delo. Delegati so programske usmeritve potrdili skupaj z obema resolucijama.

Volilna komisija je ugotovila, da je Jože Gaube, kandidat za predsednika, prejel glasove vseh 37 delegatov, ki so glasovali, vsi so glasovali tudi za podpredsednika Srečka Lorenčaka.

Tudi v nadzorni odbor so bili izvoljeni vsi predlagani člani in namestniki.

Po izvolitvi se je Jože Gaube delegatom zahvalil za zaupanje. Zahvalo je izrekel tudi sponzorjem: Delavski hranilnici, Telekomu in Pošti Slovenije ter organizatorju Ladiju Kaluži.

Franček Kavčič

spodbujati povezovanje delavcev v sindikate dejavnosti. Vsak član sindikata se mora usposobiti za to, da bo pripravljen in usposobljen sprožiti ustrezne mehanizme za varstvo svojih pravic. Le usposobljeni člani sindikata in sindikalni zaupniki lahko zagotovijo, da bodo sindikati porok za uveljavitev, varovanje in izboljševanje ekonomsko-socialnih pravic.

SDPZ je sam in skupaj z drugimi sindikati, vključenimi v ZSSS, področju kolektivnih pogodb posvečal osrednjo pozornost. Uspelo nam je pripraviti in skleniti vse kolektivne pogodbe dejavnosti, razen kolektivne pogodbe za dejavnost blagovnega cestnega prometa. Tudi ta pogodba je bila pripravljena v našem sindikatu in je v zaključni fazi sprejemanja in podpisa.

V SDPZ menimo, da se morajo kolektivne pogodbe dejavnosti še bolj utrditi kot temeljna raven sklepanja kolektivnih pogodb. Kolektivne pogodbe dejavnosti morajo postati neposredno uporabljive za vsakega posameznega delodajalca. Podjetniške kolektivne pogodbe pa naj le nadgradijo standarde in normative iz kolektivnih pogodb dejavnosti.

SDPZ bo tudi vnaprej vztrajal, da so kolektivne pogodbe dejavnosti edini način urejanja pravic, obveznosti in odgovornosti delavcev, nasprotovali bomo, da se te pravice, obveznosti in odgovornosti urejajo z enostranskimi splošnimi akti delodajalca. V kolektivnih pogodbah dejavnosti bomo bolj kot doslej uveljavili obveznosti delodajalca za zagotavljanje ravni zdravja in varstva pri delu in za zagotavljanje sredstev za prostovoljno zdravstveno in pokojninsko varovanje, ki bosta davčno stimulirana.

SDPZ bo vztrajal, da se plače usklajujejo z rastjo življenjskih stroškov, vse dokler inflacija ne doseže ravni inflacije v razvitih evropskih državah. Prav tako bomo vztrajali, da se plače realno povečujejo za letni porast produktivnosti dela in da bodo izplačane plače zago-

tavljale delavcu in njegovi družini dostojno življenje. Večja poslovna uspešnost in učinkovitost zaposlenih oziroma podjetja kot pravnega subjekta naj se izkazuje predvsem v večjem dobičku podjetja in udeležbi zaposlenih pri dobičku na podlagi dela.

Poleg plač bomo ohranjali tudi vse do sedaj uveljavljene osebne prejemke in povračila stroškov. Ni nikakršnih razlogov za njihovo ukinitje in morebitno zniževanje.

V SDPZ bomo tudi v bodoče podpirali minimalno plačo kot najnižje možno izplačilo za poln delovni čas. Hkrati si bomo prizadevali, da bi se znesek minimalne plače uveljavil kot osnova za določitev osnovnih plač po kolektivnih pogodbah. Vztrajali bomo, da se razponi osnovnih plač pri delodajalcu ne morejo povečevati, če se kolektivna pogodba dejavnosti v celoti ne uresničuje. Temeljno vodilo SDPZ tudi pri naslednjih pogajanjih bo, da bomo vselej zahtevali maksimum, ki pa ne bo ogrožal razvoja in delovnih mest.

V SDPZ se zavedamo, da globalizacija ekonomije in proces približevanja ter združevanja Slovenije z Evropsko unijo prinašata nove izzive. Zato bomo te procese spremljali, se strokovno izpopolnjevali in na ta način krepili našo pogajalsko vlogo. Razmere v svetu, in to v kapitalističnem svetu, kažejo, da so spoznali, da je sodelovanje in skupno reševanje uspešnejše ter ekonomsko učinkovitejše od konfliktnega reševanja problemov. Čeprav se sindikati nikoli ne bomo povsem odpovedali pritiskom, mora moč argumentov prevladati nad močjo groženj. Pri tem bomo spremljali dogajanja doma in v svetu, upoštevaje načelo "učiti se od dobrega, izogibati se slabemu".

Nove razmere in novi odnosi terjajo od sindikata kadrovske in strokovno močan sindikat, temelječ na načelih solidarnosti. Naše dosežanje delo kaže, da smo na pravi poti.

SDPZ je sindikat, vreden zaupanja.

Ustanovili konzorcij kupcev Tama v stečajju

Na pobudo Slovenske razvojne družbe je konec minulega tedna okoli 30 zainteresiranih ustanovilo konzorcij za nakup premoženja Tama v stečajju. Vodja konzorcija je Anton Čokl iz Slovenske razvojne družbe, v petčlanskem svetu konzorcija pa so trije predstavniki zainteresiranih kupcev, predstavnik Slovenske razvojne družbe in predstavnik mestne občine Maribor.

Kupci naj bi za Tamovo premoženje plačali skupaj 10,5 milijarde tolarjev, za kolikor ga je bil stečajni senat pripravljen prodati podjetju MTI Evropa. Če člani konzorcija ne bodo na žiro račun stečajnega upravitelja nakazali are 1,05 milijarde tolarjev, bo stečajni upravitelj začel prodajati premoženje Tama po delih.

Kakor piše v konzorcijski pogodbi, je cilj konzorcija, da celotno industrijsko območje na Teznu v Mariboru zaživi kot proizvodno-obrtno-storitvena cona. V njej naj bi prišlo do revitalizacije proizvodnje, ki bo prispevala k oživljanju mariborskega gospodarstva.

Po konzorcijski pogodbi bi bile ceste in parkirišča, transformatorji in zelenice prenesene na mestno občino Maribor, ki naj bi nato to upravljala. V zameno za to preneseno premoženje pa naj bi bili kupci oproščeni plačevanja nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča. Predstavniki mestne občine na to niso pristali in so predlagali, da bi bila občina le upravljalav in ne lastnik, bodoči lastniki pa naj bi plačevali prispevek za uporabo stavbnih zemljišč enako kot vsi drugi.

Zainteresirani kupci so bili nad takšnim stališčem predstavnikov mestne občine, ki je presenetilo tudi predstavnike Slovenske razvojne

družbe, ogorčeni, ker so menili, da bi mestna občina morala sprožiti postopke za spremembo neživljenjskih odlokov, saj Maribor ob sanaciji Tama ne more stati ob strani. Po burni razpravi so člani konzorcija mestni občini Maribor dali tri dni časa, da še enkrat pretehta svoje stališče. Če ga ne bo spremenila, pa bodo morali vsi zainteresirani kupci plačati za 5,5 odstotka večjo kupnino. V tem primeru kupci infrastrukture ne bodo odstopili mestni občini, temveč bodo ustanovili posebno delniško družbo, ki jo bo upravljala.

Nekateri zainteresirani kupci so že napovedali, da se bodo v tem primeru umaknili iz konzorcija, saj nimajo denarja za višjo kupnino.

Člani konzorcija so se dogovorili, da bodo v treh dneh podpisali pristopno izjavo in hkrati plačali članarino za konzorcij v višini pet promilov vrednosti premoženja, za katerega se potegujejo. V treh dneh po pozivu vodje konzorcija pa bodo na poseben žiro račun plačali še 10-odstotno varščino. S tako zbranimi sredstvi bo vodja konzorcija stečajnemu upravitelju plačal aro za nakup premoženja Tama v celoti.

Dan po ustanovitvi konzorcija so na mestni občini Maribor demantirali navedbe v nekaterih medijih, da mestna občina ni pripravljena sodelovati pri reševanju problematike Tama. Po besedah mariborskega župana Borisa Soviča je prav mestna občina predlagala oblikovanje konzorcija kupcev, kar je nadzorni svet Slovenske razvojne družbe tudi sprejel in za uresničitev zadolžil upravo. Po Sovičevih besedah je strateški interes Maribora, da bi na lokaciji Tama nastala ekonomska cona, ki bi nudila podjetnikom veliko olajšav – tudi pri priključninah in pri plačevanju prispevka

Slovenska razvojna družba je že plačala 500 milijonov tolarjev varščine

V konzorcij so se prva vključila podjetja MPP v lasti Slovenske razvojne družbe. Omenjena podjetja imajo v najemu velik del premoženja Tama v stečajju. Slovenska razvojna družba je v imenu svojih podjetij, ki poslujejo na lokaciji Tama, na poseben žiro račun Konzorcija kupcev Tama v stečajju že nakazala varščino v višini 500 milijonov tolarjev. Ko bo vodja konzorcija na omenjenem računu od drugih zainteresiranih kupcev zbral še 550 milijonov tolarjev, bo lahko na račun Tama v stečajju plačal aro za nakup premoženja Tama v celoti. Sedaj ostaja odprto samo še vprašanje, ali mu bo to pravočasno uspelo.

Če bo konzorcij aro plačal, pa ostaja vprašanje, ali mu bo v naslednjih šestih mesecih uspelo zbrati celotno kupnino, ki znaša 10,5 milijarde tolarjev. Da ne gre za majhno vsoto, dokazuje tudi dejstvo, da ima ameriški poslovnež indijskega rodu John Eapen, ki je prvi na seznamu kupcev celotnega Tamovega premoženja, s plačilom are velike probleme. Kljub temu pa v njegovem podjetju MTI Evropa še vedno zatrjujejo, da bo aro plačal. Kdo bo torej hitrejši: ameriški poslovnež ali konzorcij domačih kupcev? Kaj pa, če nas čaka presenečenje in se bodo za nakup Tama združili vsi?

za stavbna zemljišča. Mestna občina je po Sovičevih besedah pripravljena konzorciju, če bo tako, kakor je bilo dogovorjeno, deloval v ekonomski coni, z odlokom priznati vse olajšave, ki so za takšne cone predvidene.

T. K.

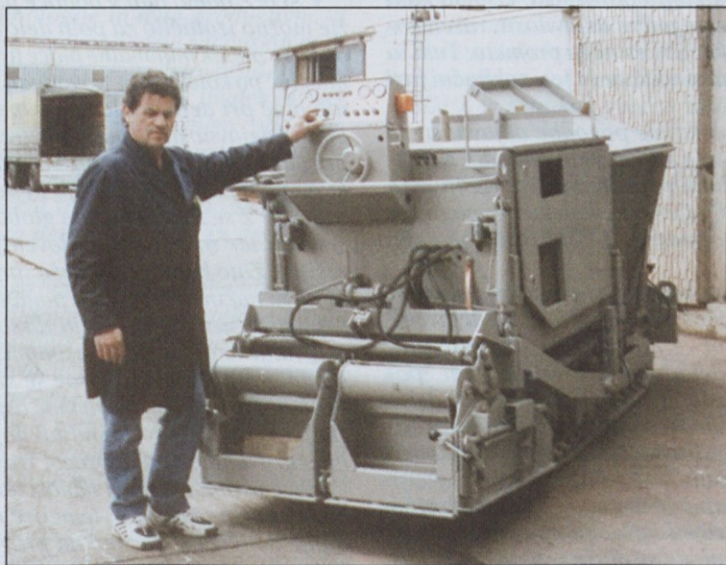
Podjetje W in G prihaja na zeleno vejo

Marjana Balič: Podjetje W in G izvozi 95 odstotkov proizvodnje.

V podjetju W in G, ki daje delo in kruh 107 delavcem, so proizvedli 500. asfaltni finiher tipa

F0712. Po besedah direktorice Marjane Balič bodo tudi tega izvozili, saj podjetje 95 odstotkov

Josip Humek ob 500. asfaltnem finiherju

svoje proizvodnje izvozi, zlasti v Nemčijo, Francijo in nekatere države na območju bivše Jugoslavije. Največ prodajo podjetju Voegelje iz Nemčije.

Delovnega uspeha so bili veseli tudi delavci podjetja W in G, saj uspešno poslovanje podjetja vpliva tudi na njihov ekonomski in socialni položaj. "Plače imamo po kolektivni pogodbi, s tem da v prvih treh tarifnih razredih nimamo nikogar. Tako je v našem podjetju najnižja bruto plača 73.000 tolarjev. Kvalificirani delavci pa prejajo plačo za peti tarifni razred," pravi predsednik SKEI v podjetju Josip Humek. "Lani smo dobili tudi regres za letni dopust, ki ga prej zaradi težav v podjetju nismo dobili štiri leta."

Po Humkovih besedah je tudi sodelovanje med sindikatom in vodstvom podjetja korektno in dobro. Vse skupaj pa vpliva na večjo produktivnost dela in na čedalje uspešnejše poslovanje podjetja.

T. K.

IZ § ODNE PRAKSE

Piše: dr. Aleksej Cvetko

Pristojnost družbenikov

V gospodarski družbi z omejeno odgovornostjo družbeniki z družbeno pogodbo lahko določijo, da imajo poleg pristojnosti, ki jim jih daje že zakon, tudi pristojnosti, ki so posebej določene z družbeno pogodbo.

(Sodba Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, opr. št. VIII Ips 15/99 z dne 13. 4. 1999)

Sodišče prve stopnje je ugodilo zahtevku tožnice in razveljavilo sklepa organov tožene stranke o razporeditvi tožnice in odločilo, da je tožena stranka dolžna tožnici obračunati razlike v nadomestilih plač za november in december 1995 in januar, februar in marec 1996 ter plačati ustrezne prispevke z zakonitimi zamudnimi obrestmi od zapadlosti vsakega posameznega zneska, vse v osmih dneh pod izvršbo.

Sodišče druge stopnje je ugodilo pritožbi tožene stranke in spremenilo sodbo sodišča prve stopnje tako, da je zahtevek tožnice kot neutemeljen zavrnilo.

Zoper pravnomočno sodbo sodišča druge stopnje je tožnica pravočasno vložila revizijo zaradi bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Navajala je, da je sodišče v izpodbijani sodbi kršilo delovno-pravne predpise, ko je odločalo o postopku za sistemizacijo delovnih mest pri toženi stranki, kršilo pa je tudi gospodarsko-pravne predpise, ko je ugotavljalo pristojnost organov tožene stranke za sprejem sistematizacije. Predlagala je, naj revizijsko sodišče reviziji ugotovljeni izpodbijano sodbo spremeni in potrdi sodbo sodišča prve stopnje.

Revizijsko sodišče je tožeči stranki ugodilo in sodbo sodišča druge stopnje spremenilo tako, da je pritožbo tožene stranke zavrnilo in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje. Svojo odločitev je obrazložilo:

“Revizijsko sodišče načelno soglaša s pravnim mnenjem v izpodbijani sodbi, da opredelitev posameznega delovnega mesta v okviru delovnih potreb spada v področje vodenja (poslov) družbe tako, da bi za sprejem aktov družbe lahko bil, glede na določbe 449. in 246. člena za-

kona o gospodarskih družbah (ZGD - Uradni list RS, št. 30/93), pristojen poslovodja (direktor). Vendar bi bila njegova pristojnost podana samo v primeru, če si glede na določbo zadnje alineje 439. člena ZGD, takega odločanja družbeniki ne bi zadržali zase. V zadnji alineji 439. člena ZGD je namreč določba, da imajo družbeniki, poleg v zakonu naštetih pristojnosti tudi pristojnosti za odločanje v drugih zadevah, za katere tako določi sam zakon ali družbeno pogodba. In iz 40. člena predložene družbene pogodbe tožene stranke izhaja prav to, da so družbeniki (skupščina) pristojni za sprejem pogodbe o ustanovitvi družbe, njene spremembe in dopolnitve in druge splošne akte, ki načelno urejajo delo in poslovanje družbe, izvedbene akte pa sprejema direktor.

Iz podatkov v spisu izhaja, da je sklep o ustanovitvi delovnega mesta upravnik za gospodarjenje in vzdrževanje stanovanj 17. 11. 1995 sprejel organ, ki za to ni bil pristojen. Glede na to, da je nemoteno delovanje družbe odvisno od vrste del in nalog, ki jih bo ta opravljala in od plačila za opravljanje teh del in nalog, je poseg v to področje pri osemčlanskem kolektivu še kako v interesu družbe in sodi v področje načelnega urejanja in poslovanja družbe. Zato je tak sklep oziroma sprejem sistematizacije, ki je določal tudi sistem plač, v spornem primeru lahko samo v pristojnosti skupščine tožene stranke. Ker je skupščina tožene stranke ustrezen akt sprejela šele 13. 2. 1996, tožnica na delovno mesto, ki ga pred tem datumom ni bilo, po razrešitvi s funkcije direktorja, ni mogla biti razporejena. Zato tudi nista bila zakonita sklepa tožene stranke z dne 17. 11. 1995 in 4. 1. 1996 o razporeditvi tožnice

na delovno mesto upravnik za gospodarjenje in vzdrževanje stanovanj. In to niti ne v primeru, če po vsebini sporna razporeditev ni bila opravljena zaradi šikanoznih namenov. Zaradi nezakonite razporeditve na neobstoječe delovno mesto je bila tožnica prikrajšana pri plači in ji je tožena stranka dolžna povrniti tudi celotno prikrajšavo pri plači, ki jo je ta s tožbo uveljavljala.

Revizijsko sodišče pri tem samo še poudarja, da se tako določbe 13. člena kot tudi določbe 17. člena zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja (ZTPDR - Uradni list SFRJ, št. 60/89 in 42/90), na katere se sklicuje sodišče v izpodbijani

sodbi, nanašajo na razporeditev na delovno mesto, delovno mesto pa se določi v aktu o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest in sprejme po pristojnem organu. Pred določitvijo delovnega mesta v aktu nanj ni možno razporediti niti poslovodnega organa (direktorja), ki ni bil znova izbran (13. člen ZTPDR), niti zaradi nujne potrebe delovnega procesa drugega delavca (drugi odstavek 17. člena ZTPDR). Zato je, kar je že bilo poudarjeno, materialnopravno zmotna odločitev pritožbenega sodišča v izpodbijani sodbi, in je revizijsko sodišče na podlagi določb prvega odstavka 395. člena ZPP reviziji ugodilo in izpodbijano sodbo spremenilo.”

Sindikalna lista

Maj 1999

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP za gospodarstvo)Javni sektor*
(nekdanje negospodarstvo)

Prvi del

1. Dnevnice

	SIT	SIT
– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.693,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.846,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.285,00
2. Kilometrini (od 27. 3. 1998 dalje)	35,94	35,94
3. Ločeno življenje	66.955,00	53.909,00
4. Prenočišče – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec		
5. Regres za prehrano (od 1. 1. 1999)		
– po SKPGD (na delovni dan)	537,00	537,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	53.311,00	45.321,00
– za 20 let	79.967,00	67.981,00
– za 30 let	106.622,00	90.641,00
2. Odpravnina ob upokojitvi	334.774,00	493.197,00
– oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		– oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči

– po SKPD – ob smrti delavca	100.432,00	90.641,00
– ob smrti v ožji družini	50.216,00	–

4. Minimalna plača

(od 1. 1. 1999)	68.233,00	68.223,00
-----------------	-----------	-----------

5. Zamajčna plača

	39.082,00	39.082,00
--	-----------	-----------

6. Regres za letni dopust

– najmanj	102.000,00	84.800,00*
– največ 115.079,00 (70 % povprečne slovenske plače)		102.000,00

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za prehrano je v januarju nižji za 11,00 SIT na dan zaradi nižje rasti cen prehranih izdelkov v decembru v primerjavi z junijem 1998. Predlog za usklajevanje regresa za prehrano dvakrat na leto in z rastjo cen prehranih izdelkov je naš. Če bi veljala eskalacija kot za izhodiščne plače, bi bil regres za prehrano tudi v drugem polletju lani 517,00 SIT na dan. Za januar pa bi se povečal na 545,00 SIT. Dejansko smo lani imeli regres v višini 548,00 SIT na dan. Z gotovostjo ocenjujemo, da bo po prvem polletju znesek iz januarja v višini 537,00 SIT usklajen na višji ravni.

4. Nova višina regresa bo veljala po objavi aneksa KP za negospodarstvo v Uradnem listu. Strokovna služba ZSSS

Poklicni gasilci in drugi delavci Javnega zavoda za zaščitno in požarno reševanje Maribor so v ponedeljek opozorilno stavkali. Na ta način so vodstvo zavoda in Mestno občino Maribor, ustanoviteljico zavoda, še enkrat opozorili na nespoštovanje podjetniške kolektivne pogodbe in na neurejen plačni sistem v zavodu. Če se pristojni v naslednjih dveh tednih ne bodo odgovorno lotili uresničevanja stavkovnih zahtev, bodo mariborski poklicni gasilci stavkali – vendar takrat do uresničitve stavkovnih zahtev. V času stavke so poklicni gasilci opravljali vsa intervencijska dela, niso pa opravljali nobenih drugih storitev in vzdrževalnih del.

O boju mariborskih poklicnih gasilcev, ki so domala vsi člani Sindikata poklicnih gasilcev Slovenije, smo v Novi Delavski enotnosti že pisali, ko so na svojem februarjem zboru napovedali stavko že za 23. februar. Takrat so terjali spoštovanje podjetniške kolektivne pogodbe v celoti, izplačilo plač po aktu o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest ter o določitvi osnovne plače delavcev od 1. septembra 1998 naprej tako, kot je določeno v 57. členu podjetniške kolektivne pogodbe. Prav tako so terjali plače po dejansko opravljenih urah (delo preko delovnega časa, nočno delo in dodatek za zahtevnost dela). Delavci so zahtevali tudi ureditev prehrane med delom, izdajo odločb o dopustih in izdajo novih odločb o zaposlitvi.

Zaradi teh stavkovnih zahtev je Mariborski župan imenoval pogajalsko skupino (vodi jo Slobodan Stojanovič, direktor službe za zaščito in reševanje), ki se je začela pogajati s stavkovnim odborom. Pogajalci so našli kompromisno rešitev, na njeni podlagi so poklicnim gasilcem začeli izplačevati dodatek k plači za pooblaščen osebe in določene delavce na področju obrambe in zaščite za posebno nevarnost in ogroženost ter dodatek za posebne napore in psihofizične obremenitve. Ta dodatek znaša približno toliko, kolikor bi delavci prejeli po novi podjetniški kolektivni pogodbi. Pogajalci ustanovitelja in stavkovnega odbora so se že februarja tudi dogovorili, da bodo vse odprte probleme rešili z novim aktom o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest, ki naj bi ga pripravili v skladu s 57. členom podjetniške kolektivne pogodbe do 15. marca. Zaradi vsega omenjenega so mariborski poklicni gasilci februarja stavko preložili.

So se občinarji pogajali s figo v žepu?

Po mnenju stavkovnega odbora kasnejša pogajanja niso potekala tako, kot so se dogovorili pred prekinitvijo stavke poklicni gasilci. Vodstvo zavoda je ustanovitelju poslalo v potrditev akt o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest, ki ga je predhodno uskladilo s sindikatom, vendar pa pristojni organi ustanovitelja nanj niso dali soglasja. Še več: za-

Poklicni gasilci v Mariboru stavkali zaradi nespoštovanja podjetniške kolektivne pogodbe

Ustanoviteljske igre z gasilci in vodstvom javnega zavoda

Mestni svet je Juharta v začetku maja razrešil s položaja direktorja s 1. junijem, za v. d. direktorja pa je imenoval poveljnika Jožeta Žokarja.

Zbor delavcev je vodil predsednik stavkovnega odbora Leon Pilingar.

voda in sindikata sploh ni nihče obvestil, kaj naj bi bilo v omenjenem aktu lahko sporne-ga.

V stavkovnem odboru sklepajo, da je bila kolektivna pogodba sporna zato, ker takratni direktor zavoda Savo Juhart, ni pridobil soglasja ustanovitelja, kot to zahteva zakon o zavodih in statut zavoda. Številni poklicni gasilci, ki Juharta dobro poznajo, so prepričani, da se za podpis podjetniške kolektivne pogodbe ni odločil na lastno pest in da je imel vsaj tiho soglasje pristojnih predstavnikov ustanovitelja. Predstavniki sindikata poklicnih gasilcev se spominjajo, da med pogajanja Juhart marsikdaj ni povedal svojega mnenja o posameznem členu podjetniške kolektivne pogodbe, češ da se mora posvetovati s pristojnimi. Kakor kaže, pa so ti pristojni sedaj, ko so se pojavili problemi, stisnili rep med noge in prepustili Juharta samega v navzkrižnem ognju med ustanoviteljem in delavci.

Konec marca je direktor zavoda Savo Juhart pisno zaprosil za predčasno razrešitev. Za to je navedel dva razloga: ker pred podpisom podjetniške kolektivne pogodbe ni pridobil soglasja za njen podpis od ustanovitelja in ker pristojni organi niso dali soglasja k predlogu akta o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest.

Nezadovoljstvo poklicnih gasilcev je doseglo vrh z odpovedjo podjetniške kolektivne pogodbe

Po razrešitvi pa je Juhart poslal sindikatu dopis, v katerem med drugim piše: "Sindikatu poklicnih gasilcev zavoda obveščam, da nimam pristojnosti in tudi ne pooblastil ustanovitelja zavoda, da bi sklepal dogovor o podaljšanju veljavnosti podjetniške kolektivne pogodbe. Zato Sindikat poklicnih gasilcev Javnega zavoda za zaščitno in požarno reševanje Maribor obveščam, da kot pogodbeni stranka dajem odpoved h kolektivni pogodbi za poklicne gasilce in druge zaposlene delavce v zavodu z 18. 5. 1999."

Omenjeni sklep je še stopnjeval nakopičeno nezadovoljstvo. Direktorju v odstopu je sindikat takoj pojasnil, da podjetniška kolektivna pogodba velja naprej, ker niso izpolnjeni pogoji za prenehanje veljavnosti. V omenjeni kolektivni pogodbi namreč piše: "Če ob izteku časa, za katerega je sklenjena ta pogodba, ni sklenjena nova pogodba in če nobena od pogodbenih strank ne odpove kolektivne pogodbe, se njena veljavnost podaljša do sklenitve nove kolektivne pogodbe." Sedmi člen omenjene kolektivne pogodbe pa določa: "V primeru, da ena od pogodbenih strank krši obveznosti, ki jih je prevzela s kolektivno pogodbo, lahko pogodbi zvesta stranka odstopi od pogodbe. Odstop je potrebno drugi stranki predhodno pisno napovedati v roku, ki ne sme biti krajši od treh mesecev. Pred iztekom roka iz predhodnega odstavka pogodbe ni mogoče odpovedati."

V pismu, ki so ga sindikalisti naslovili na direktorja, piše tudi: "Kot razlog za odpoved kolektivne pogodbe ste navedli vašo razrešitev s funkcije direktorja, ker pred njenim podpisom niste pridobili ustreznega soglasja ustanovitelja zavoda. V zvezi s tem menimo, da je to vaš osebni problem, saj sindikat ne more posegati v vaše odgovornosti do ustanovitelja. Najmanj pa je to lahko razlog za odpoved pogodbe. Ne glede na funkcijo sindikata pa opozarjamo na določilo 10. člena statuta zavoda, ki med pristoj-

nostmi direktorja navaja tudi to, da direktor odloča o plačah v skladu z veljavnimi predpisi. Glede na to menimo, da ste bili pristojni za ureditev plačnih razmerij v zavodu, vaš odnos do ustanovitelja in vaša odgovornost glede na druge veljavne predpise pa ne more biti razlog za poseg v zakonito sprejete akte, kamor sodi tudi podjetniška kolektivna pogodba."

Stavka za kolektivno pogodbo

Stavkovni odbor zaradi vsega navedenega ne sprejema odpovedi podjetniške kolektivne pogodbe. Zaradi nastalega spora pa je predlagal ustanovitev komisije za pomirjanje, ki naj bi jo vodil ugleden pravni strokovnjak in odvetnik **Albin Ploj**. Prav tako je stavkovni odbor ugotovil, da podjetniška kolektivna pogodba ni bila realizirana izključno po krivdi vodstva zavoda, zato bo Sindikat poklicnih gasilcev v zavodu začel ob pomoči območne organizacije ZSSS v Podravju postopek za izterjavo plač po omenjeni kolektivni pogodbi. Ker izvajanja kolektivne pogodbe sindikat ni mogel zagotoviti po normalni poti, je stavkovni odbor za 24. maj napovedal stavko.

Stavka poklicnih gasilcev se je v ponedeljek začela s sejo stav-

Neredu na mestni občini so se poklicni gasilci z grenkobo na licih nasmejali do solz

Na zboru delavcev sta predsednik stavkovnega odbora Leon Pilinger in sekretar območnega odbora Sindikata poklicnih gasilcev v Mariboru Jože Korošec delavce podrobno seznanila s potekom pogajanj. **Ernest Šilec** je izrazil vso podporo stavkovnemu odboru ter opozoril na nesprejemljivo tehniko obračunavanja plač.

Direktor v odstopu **Savo Juhart** je kritično opozoril, da poklicni gasilci nimajo svoje panožne kolektivne pogodbe na državni ravni

Poklicni gasilci so dali občanem 14 dni časa za "popravni izpit" – če se reševanja problemov ne bodo lotili resno, bodo organizirali stavko do uresničitve vseh stavkovnih zahtev.

vod in tukaj vedrili in oblačili ter strašili delavce, da nas je preveč?" se je vprašal Drozg. Po njegovih besedah potrebuje zavod direktorja, ki bo zavod resnično vodil.

Leon Pilinger je opozoril, da predstavniki Sindikata poklicnih gasilcev niso vabljeni na sejo sveta zavoda, kar je v nasprotju z veljavno kolektivno pogodbo.

Peter Šipek je vprašal, s kom naj se sindikat sploh pogaja, če je direktor v odstopu. **Janez Marčinko** je opozoril, da delodajalska stran poskuša izkoristiti vsako razhajanje med gasilci, zato jih je pozval k enotnosti, prav tako pa je podprl prizadevanja stavkovnega odbora.

Več gasilcev je postavilo vprašanje, kdo bo pravzaprav vodil zavod v bodoče. Vprašanje so naslovili na Jožeta Žoharja, za katerega so po radiu slišali, da ga je mestni svet imenoval za v. d. direktorja. Žohar jim je pojasnil, da se z njim ni nihče pogovarjal, da ga ni nihče vprašal, ali sprejema to dolžnost, za svoje imenovanje za v. d. direktorja pa je izvedel preko radia. O imenovanju še ni dobil nobenega sklepa. Člani sveta iz vrst delavcev so protestirali, češ da o zamenjavi direktorja predhodno niso razpravljali, čeprav so pristojni mestnim svetnikom zagotovili, da svet zavoda podpira zamenjavo direktorja.

Resnici na ljubo je treba povedati, da so se poklicni gasilci po tem, ko so ugotovili, kakšen nered vlada na mestni občini, nasmejali do solz. Najbolj smešno se jim je zdelo, da župan nima ustreznih informacij, da so za direktorja imenovali kandidata, ki ga ni nihče nič vprašal, da novega direktorja o imenovanju sploh niso obvestili in da so mestne svetnike zavajali s trditvijo, da je o zadevi predhodno razpravljaj svet zavoda.

Grožnja s splošno stavko

Ko so se poklicni gasilci dodobra, vendar grenko nasmejali na račun svojega neresnega ustanovitelja, so sprejeli sklepe. Med drugim so sklenili, da bodo še isti dan izvedli opozorilno stavko. Od delodajalca terjajo, da začne takoj spoštovati podjetniško kolektivno pogodbo. Od ustanovitelja pa zahtevajo, da v treh dneh odgovori, zakaj njegovi organi niso dali soglasja k aktu o sistematizaciji in vrednotenju delovnih mest. Prav tako od ustanovitelja terjajo, da v 14 dneh pripravi novi osnutek aktov, ki bodo omogočali uresničevanje kolektivne pogodbe v celoti. Če pristojni ne bodo uresničili stavkovnih zahtev, bodo mariborski poklicni gasilci pripravili generalno stavko do izpolnitve stavkovnih zahtev.

Ko so poklicni gasilci občanem dali še 14 dni časa, da se resno lotijo reševanja odprtih vprašanj, so poudarili, da to počnejo samo zaradi novega župana Borisa Soviča. Njemu namreč zaupajo, da bo sedaj, ko je celovito informiran, poskrbel za rešitev problemov.

Tomaž Kšela

kovnega odbora. Njegov predsednik Leon Pilinger opisal dosednji potek pogajanj z delodajalcem. Povedal je, da se je stavkovni odbor konec minulega tedna sestal z mariborskim županom Borisom Sovičem, ki je bil po Pilingerjevih besedah doslej dokaj enostransko informiran o razmerah v zavodu. V ponedeljek pa je stavkovni odbor dobil pismo direktorja Juharta, v katerem piše: "V skladu s priporočili Službe za zaščito in reševanje, pogojenimi s sklepi, sprejetimi na delovnem pogovoru sindikata zavoda z županom in vodstvom mestne občine preklicujem odpoved kolektivne pogodbe."

Čeprav je direktor odpoved kolektivne pogodbe tik pred stavko preklical, je stavkovni odbor predlagal zboru delavcev, sestal se je takoj po seji stavkovnega odbora, izvedbo enodnevne opozorilne stavke.

in je zato urejanje pravic zaposlenih prepuščeno lokalnim skupnostim. Delavcem je zagotovil, da bodo še ta mesec dobili regres za letni dopust v skladu s splošno kolektivno pogodbo za negospodarstvo.

Franc Žibek pa se je začudil, kako si je delodajalska stran sploh upala odpovedati podjetniško kolektivno pogodbo v času pogajanj. Po njegovem mnenju je delodajalska pogajalska skupina upala, da bo prišlo med poklicnimi gasilci do razhajanj, vendar so se ušte-li, saj so mariborski poklicni gasilci enotni kot en mož. Žibkove trditve o enotnosti gasilcev so potrdili tudi drugi razpravljalci. **Janko Drozg** je opozoril, da ni jasno niti to, čigav je zavod. Po njegovih besedah se nekateri posamezniki iz občinske uprave obnašajo, kakor da bi bil njihova last. "Koliko časa bodo posamezni člani občinske uprave hodili na za-

Vladin urad za makroekonomske raziskave in razvoj (UMAR) je javnosti predstavil dve svoji publikaciji: letno Ekonomsko ogledalo, zbirko najzanimivejših prispevkov iz uradovih mesečnih pregledov makroekonomskih gibanj v Sloveniji v preteklem

letu, ter snopič Socialni razvoj, zbirko prispevkov s socialno tematiko, ki so bili sicer objavljeni v rednih mesečnih izdajah Ekonomskih ogledal. Skupna tema snopiča Socialni razvoj so razsežnosti socialnega razvoja. Obravnavajo različno socialno razvojno tematiko: kazalce človekovega razvoja, zdravje in faktorje, ki nanj vplivajo, trga dela in ženske na trgu dela, brezposelnost in izobraževanje brezposelnih, javne službe, prejemke prebivalstva, socialno izključenost, industrijska razmerja, regionalni razvoj in povezanost Slovenije z Evropsko unijo.

Ti prispevki sicer ne odslikavajo socialnega razvoja v vseh njegovih razsežnostih, nam je dejala urednica snopiča Maja Kersnik - Bergant, vendar skupaj z nekaterimi drugimi prispevki v Ekonomskih ogledalih (o plačah in javnih financah denimo) za-

okrožajo sliko dogajanj na tem področju.

V Socialnem ogledalu so zajeti prispevki od lanskega do letošnjega aprila, najvažnejši poudarek, ki veje iz nje, pa je namenjen izobraževanju. V tem pogledu, pravi Maja Kersnik - Ber-

Izobraževanje je ena ključnih razvojnih nalog

UMAR predstavil letni poročili o ekonomskem in socialnem razvoju v Sloveniji - Slovenija je dokaj enakomerno razvita po večini indeksov človekovega razvoja, edinole po vpetosti ljudi v izobraževanje precej zaostaja za primerljivimi državami

gant, še močno zaostajamo za Evropo, čeprav se razmere izboljšujejo. Po študiji o človekovem razvoju, ki so jo pripravili v UMAR v lanskem letu v okviru Razvojnega programa Združenih narodov (o njej smo v NDE svoj čas poročali), je Slovenija uvrščena na 26. mesto med 173 državami po indeksu človekovega razvoja. Ta skupni indeks sestavljajo trije indeksi, ki predstavljajo razvitost gospodarstva, zdravja in izobrazbe, po nobenem posameznem pa naša država ne dosega mesta, ki ga ima po razvoju v celoti. Vendar je značilnost Slovenije dokaj enakomerna razvitost vseh področij, saj je med najvišjim in najnižjim indeksom le sedem mest razlike.

Edinole indeks 'vpisni količnik', ki z indeksom 'pismenost' tvori indeks izobrazbe, je v Sloveniji mnogo nižji od indeksa človekovega raz-

voja (po njem je naša država na 54. mestu). Pismenost je rezultat preteklega razvoja in je za vso Evropo in mnoge druge države zelo visoka, blizu stoo odstotna. Vpisni količnik pa kaže sedanjo politiko izobraževanja in njeno usmerjenost v prihodnost. S 73,4-odstotno vključenostjo prebivalstva v izobraževanje Slovenija zelo zaostaja za primerljivimi državami. Ker je izobrazbena struktura Slovencev že zdaj precej slaba, se bo treba bolj usmeriti v povečevanje vključenosti v izobraževanje tako mladih kot odraslih, menijo na uradu za ekonomska raziskovanja in razvoj.

O izobraževanju odraslih, zlasti v okviru programov aktivne politike zaposlovanja smo v našem časniku nedavno tega že pisali. V teh programih je največja pozornost namenjena izobraževanju mladih brez poklica in

V malih podjetjih je (samo)zaposlena že četrtnina slovenskih delavcev

Malo gospodarstvo v Sloveniji se je v zadnjem desetletju razvijalo izredno hitro. Na pot samostojnega podjetništva se je podalo tudi veliko delavcev in strokovnjakov, ki so zaradi stečaja svojega podjetja ali kot trajno presežni delavci pristali na zavodu za zaposlovanje. Številni novi samostojni podjetniki, ki so bili še včeraj delavci, pa niso imeli dovolj znanja in izkušenj za vodenje dejavnosti ter za poslovanje. Zato so nujno potrebovali pomoč, nudi jo je Pospeševalni center za malo gospodarstvo iz Ljubljane. Njegovo dejavnost v zadnjih treh letih so pred dnevi predstavili javnosti.

Državni sekretar za malo gospodarstvo Jože Smole je povedal, da je bilo leta 1990 v Sloveniji vsega 7935 gospodarskih družb in 53.001 obrtnikov in samostojnih podjetnikov, leta 1997 pa je poslovalo že 53.557 gospodarskih družb in blizu 61.244 samostojnih podjetnikov in obrtnikov. Leta 1997 je bila v Sloveniji že skoraj četrtnina vseh delavcev zaposlena v malem gospodarstvu, ki je prevzelo pomembno vlogo na trgu delovne sile.

Prevladujejo podjetja, ki po evropskih kriterijih sodijo med mikro podjetja in imajo od nič do deset zaposlenih. Takšnih podjetij je bilo pri nas leta 1997 89,3 odstotka. Podjetij s 5 do 49 zaposlenimi je bilo 9 odstotkov, podjetij z več kot 50 zaposlenimi pa 1,7 odstotka. V zvezi s tem je Smole poudaril, da so mikro podjetja zelo fleksibilna, a hkrati tudi najbolj ranljiv segment gospodarstva, ki potrebuje posebno obravnavanje in podporo.

Mala podjetja so v letu 1997 ustvarila 22,8 odstotka celotnega prihodka slovenskega gospodarstva.

Po Smoletovih besedah je slovensko gospodarstvo po številu malih podjetij primerljivo z Evropsko unijo, vendar pa bi delež ustvarjenega prihodka in delež vseh zaposlenih v naših malih podjetjih še večji. Zato si na ministrstvu za malo gospodarstvo in turizmu z različnimi ukrepi in zmanjševanjem davčnih, socialnih in drugih omejitev prizadevajo spodbuditi hitrejšo rast malega gospodarstva.

Država je že leta 1992 ustanovila Pospeševalni center za malo gospodarstvo s sedežem v Ljubljani, ki je skupaj z ustanovami, s katerimi sodeluje (zavod za zaposlovanje, obrtna zbornica, gospodarska zbornica, regionalni in lokalni podjetniški centri, združenje podjetnikov itd.), veliko prispeval k hitrejšemu razvoju malega gospodarstva.

Po besedah direktorja tega centra Boža Marota deluje v podporni mreži za malo gospodarstvo v Sloveniji že 5 regionalnih pospeševalnih centrov, več kot 40 lokalnih pospeševalnih centrov in Euro info center, ki podjetnikom nudi vse potrebne informacije za vključevanje na tržišče Evropske unije. Omenjeni centri so v minulih treh letih posredno ali neposredno prispevali k ustanovitvi več kot 500 enot malega gospodarstva in k odprtju več kot 3100 novih delovnih mest.

Pospeševalni center za malo gospodarstvo je prek regionalne in lokalne podpore mreže v minulih treh letih podjetnikom nudil okoli 100.000 ur brezplačnega svetovanja ter izvedel več kot 300 podjetniških usposabljanj, na katerih je sodelovalo 5500 podjetnikov. V okviru pilotskega projekta za financiranje podjetnikov začelnic je center zagoto-

vil 114 milijonov tolarjev kreditov za nova delovna mesta, preko dveh garancijskih skladov pa je za pospeševanje malega gospodarstva namenil 525 milijonov tolarjev kreditnih sredstev ter odobril za 268 milijonov tolarjev garancij. Center je opravil pionirsko delo na področju usposabljanja podjetnikov, pri pripravi ustreznih priročnikov, na področju standardiziranja in licenciranja svetovalne dejavnosti, pa tudi pri promociji naših inovatorjev, saj na tujih sejmih uspešno predstavlja več kot 300 slovenskih inovatorjev.

V okviru podpore mreže za razvoj malega gospodarstva že danes deluje 88 usposobljenih svetovalcev za lokalni in regionalni razvoj (18 iz Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, 15 iz Kmetijske svetovalne službe, 49 koordinatorjev lokalnih razvojnih koalicij in 6 iz drugih ustanov). Mrežo regionalnih in lokalnih centrov pa nameravajo po Marotovih besedah v naslednjem obdobju tako razširiti, da bodo delovali v vseh regijah in občinah.

Državni sekretar za malo gospodarstvo Jože Smole je prepričan, da je razvoj podpore mreže za hitrejši razvoj malega gospodarstva izjemno pomemben. V minulih letih, ko so propadala velika podjetja, so lahko mala podjetja relativno hitro našla tržne niše in jih zapolnila. Teh niš pa je vse manj, zato bo novim podjetnikom čedalje težje najti svoj prostor na tržišču in začeti dejavnost. Verjetno marsikdo usposabljanja in nenazadnje tudi brez kreditov in garancij ne bo mogel začeti poslovati.

brezposelnih s pridobljeno, vendar zahtevam trga dela neustrezno izobrazbo. Brezposelni brez poklicne izobrazbe bi, vključeni v triletno programe, javno veljavno izobrazbo pridobili v dveh letih. Dvoletno izobraževanje na višjih in visokih šolah je predvideno tudi za brezposelne s srednješolsko izobrazbo. Nezaposlene, ki imajo poklicno izobrazbo, pa bi vključevali v šestmesečne do enoletne programe pre-kvalifikacij. Brezposelni se v omenjene programe lahko vključujejo v redno izobraževanje, v organizirano izobraževalno delo štiri dni v tednu po načelih izobraževanja odraslih ali pa v že razpisana mesta za izobraževanje odraslih. S tem pridobijo status rednih učencev, dijakov ali študentov ali pa status udeležencev izobraževanja odraslih, z vsemi pravicami (pravica do štendi, plačila šolnine, povrnjenih potnih stroškov in sofinanciranja nakupa učnih pripomočkov).

Podatki o vpisu na srednje šole kažejo, da skorajda ni več osnovnošolca, ki po končani osemletki ne bi nadaljeval šolanja. Število razpisanih učnih mest na srednjih šolah je za naslednje šolsko leto nekaj večje od prijav, vendar se bo razkorak, ki je pre-

cej manjši kot lani, do začetka šolskega leta izravnal. Gimnazije so še vedno najbolj zaželeno srednje šole in je prijav več kot vpisnih mest, zlasti na tistih šolah, ki veljajo za 'boljše'. Le na tehniških gimnazijah je več prostih mest kot prijav. Največ zanimanja glede na vpisne možnosti je na štiritletnih šolah za poklic zdravstvenega tehnika, na triletnih pa za frizerja. Dualni izobraževalni sistem se postopoma uveljavlja, učnih mest je sorazmerno veliko, vse več pa je tudi vpisanih učencev. Le za dvoletne poklicne šole je iz leta v leto manj zanimanja.

Podoben, če ne še slabši položaj kot na srednjih šolah je tudi pri vpisu na visoke šole tehniške smeri. V tem šolskem letu se je za tak študij odločilo samo 4,5 odstotka gimnazijskih maturantov, ki tvorijo dobrih 35 odstotkov študentske populacije, kar 53 odstotkov pa za študij družboslovja, pedagogije in medicine. Je pa vpisovanja na visokošolski študij iz leta v leto več, najbolj pa raste vpis izrednih študentov. Žal je tudi na visokih šolah zanimanje za študij precej enostransko: zanimanje za študij ekonomskih, poslovnih in pravnih ved raste, za tehnične vede pa pada.

Mnogi so celo pripravljeni plačati izredni študij ekonomije, poslovnosti ali prava. Za študij metalurgije denimo se lani ni prijavil niti en študent.

Ker je razvoj slovenskega gospodarstva odvisen predvsem od razvijanja novih izdelkov (večanja dodane vrednosti), so takšne težnje študentov kajpak nerazveseljive.

Ena ključnih razvojnih nalog pa je izobraževanje odraslih. Ljudi, ki so končali samo osnovno šolo ali še te ne, je bilo leta 1996 med prebivalci, starejšimi od 25 let, kar dobrih 46 odstotkov, med aktivnimi prebivalci pa 41 odstotkov. Nezadostno izobraženi so takrat zasedali nad 30 odstotkov delovnih mest v Sloveniji. V zadnjih letih se je položaj sicer izboljšal, postavljene so tudi ustreznejše zakonske podlage. Edinole sredstva, namenjena izobraževanju odraslih, so še vedno nizka: 2,5 odstotka javne porabe. Tako predstavljajo tržni viri (samoplačevanje) kar devet desetih vseh stroškov za izobraževanje odraslih. V razvitih državah namenjajo izobraževanju odraslih mnogo več denarja iz sredstev javne porabe. Pomanjkljivosti, ki otežujejo hitrejši razvoj izobraževanja odraslih, so po mnenju urada za ma-

kroekonomska raziskovanja in razvoj tudi zakoreninjenost šolske tradicije in pedagoških stereotipov, pomanjkljivo razvita mreža različnih vrst izvajalcev izobraževanja odraslih, premalo centrov za izobraževanje na daljavo, za samostojno učenje, za multimedij-sko podprto učenje, za ugotavljanje in potrjevanje znanja in podobno. Ni pa zaželena politizacija izobraževalnega sistema, ki pa se je žal že začela.

Navsezadnje je na izobraževanje odraslih zaradi njegovega naraščanja moč gledati kot na velik zaposlitveni potencial in podjetniški izziv za organizatorje in izvajalce programov. Vsekakor pa danes izobražujemo za družbo, v kateri se tehnološke in informacijske spremembe pojavljajo tako rekoč čez noč, in za prihodnjo evropsko skupnost množice različnih kultur. Ni mogoče reči, s kakšnimi problemi se bomo srečevali v prihodnosti, zagotovo pa je mogoče reči, da bomo vsi potrebovali sposobnost reševanja težav. Potrebovali bomo tudi lastnosti, ki nas bodo zbliževale z drugimi in omogočale sodelovanje. Potreben je torej pouk, ki bo znanja dopolnjeval z razvojem različnih kompetenc in s sporočanjem vrednot, menijo na UMAR.

B. R.

Predlog zakona o prvem pokojninskem skladu in o preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb je pred dnevi šele začel svojo pot skozi parlamentarno proceduro (kolikor smo lahko doslej izvedeli, ta ne bo povsem gladka), javnost pa je na njem že skrhala nekaj kopij. Poglejmo, za kaj pri tem zakonu gre in kakšen je njegov namen.

Vlada želi, da bi državni zbor ta zakonski predlog obravnaval in sprejel po hitrem postopku. Temeljni namen vlade je zagotoviti uresničevanje interesov delničarjev pooblaščenih investicijskih družb ob sočasnem upoštevanju vseh javno pravnih obveznosti države. Torej hoče vlada izpolniti svoje obveznosti v zvezi s tako imenovano privatizacijsko luknjo, obenem pa tudi upoštevati druge javne interese, zlasti na področju pokojninskega zavarovanja. Sedanja zakonodaja pa tudi še ni ustrezno rešila vprašanja certifikatov uslužbencev, ki za razliko od zaposlenih v podjetjih še niso mogli uresničiti svojih pravic iz certifikatov.

V zakonu o prvem pokojninskem skladu in preoblikovanju pidov vlada predlaga ustanovitev posebnega sklada pokojninskega dolgoročnega varčevanja (bil bi sestavni del tretjega pokojninskega stebra), v katerem bi lahko delničarji pidov svoje delnice zamenjali za pokojninske bone in jih dolgoročno naložili v obliki zavarovalnih polic v ta pokojninski sklad. Da bi vlada privabila delničarje pidov, jim je nastavila finančno vabo: delnice, zamenjane za pokojninske bone, bi revalorizirala s stopnjo inflacije od leta 1993, dodala pa bi še enkratno davčno olajšavo v višini 20 odstotkov. Kdor bi se odločil za zamenjavo delnic pidov za pokojninske bone, bi za vsak vloženo tisočak dobil bone v vrednosti 2400 tolarjev.

Povečajmo si pokojnino

Pred vrati je zakon o prvem pokojninskem skladu, v katerega naj bi delničarji pidov in uslužbenci vlagali svoje certifikate – Država mamí z ugodno ponudbo

V primerjavi s trenutno vrednostjo delnic v pidih, ki so le malo vloženi certifikatov že zamenjala za delnice, je takšna ponudba kljub nekaterim omejitvam uporabe bonov vsaj na prvi pogled več kot mikavna.

Lastniki delnic pidov se bodo morali o zamenjavi delnic za pokojninske bone odločiti v treh mesecih po sprejetju zakona. Z boni bo mogoče prosto trgovati na trgu vrednostnih papirjev še tri leta. Če pa se jih bo njihov lastnik odločil vložiti v prvi pokojninski sklad in jih zamenjati za polico dodatnega pokojninskega zavarovanja, bo trgovanja konec. Police namreč ne bodo prenosljive, niti ne bodo predmet trgovanja. Od njih bo korist le po dopolnjenem 60 letu starosti lastnika: od te starosti pa do konca življenja bo dobival pokojninsko rento, odvisno od dolžine varčevanja, višine zavarovalne police in seveda od donosnosti takega varčevanja. Država zagotavlja enoodstotno donosnost letno (toliko naj bi zavarovanci dobili ne glede na pretrese na trgu), lahko pa bo ta glede na predvideno gospodarsko rast in donosnost premoženja sklada večja.

Prvi pokojninski sklad je namenjen občanom, mlajšim od petdeset let. Starejši bodo lahko bone ponudili (prodali) denimo otrokom, ki si bodo tako lahko občutno zvišali zavarovalno polico in pokojninsko rento. Ali pa bodo ostali delničarji pidov, ki jih ta zakon zavezuje, da se v dveh letih uskladijo z določbami o investicijskih družbah zakona o investicijskih skladih in družbah za upravljanje ali preoblikujejo v delniške družbe. Uslužbenci pa naj bi svoje certifikate obvezno vložili v pokojninski sklad ...

Kdor se ne bo odločil za dodatno pokojninsko varčevanje in bo raje ostal delničar pida, se bo moral sprijazniti s kar dolgim čakanjem na kakšno izplačilo dividend. Biti delničar pidov je vsaj trenutno kaj nepriljavno: tržna vrednost delnic je v povprečju nižja od tretjine nominalne vrednosti vložnega certifikata. To pomeni, da bi morali pidi dobiti od države izjemno donosno premoženje (delež v super rentabilnih podjetjih), če naj bi vrednost njihovih delnic že v nekaj letih dosegla vsaj nominalno vrednost vloženi certifikatov. Res pa je, da bo mogoče s temi delnicami vedno trgovati in res je tudi, da je ponavadi donosnost rizičnega kapitala večja.

Je pa država v zakonskem predlogu tudi pooblaščenim investicijskim družbam nastavila kleč in potihoma zapretila tudi delničarjem: če pidi na zadnji javni dražbi oziroma zbiranju ponudb ne kupijo vsega oziroma dela ponujenega neprodanega premoženja (ponuja ga Slovenska razvojna družba), prenehajo veljati lastniški certifikati, ki ostanejo na računih pooblaščenih investicijskih družb.

Zamisel o pokojninskem skladu oziroma prelitju dela premoženja občanov v to obliko dolgoročnega varčevanja ni slaba. Pomisli pa vzbujajo sestava, oziroma kakovost premoženja sklada. V tujini je praviloma v lasti pokojninskih skladov zelo dobro (donosno) premoženje, v nekaterih državah imajo ti skladi zelo visok delež državnih obveznic. Pri nas pa, kot kaže za zdaj, temu ne bo tako.

B. R.

Saj ni res, pa je!

"Konec dober, vse dobro" velja tudi za svečan podpis aneksa h kolektivni pogodbi za zaposlene v negospodarstvu.

Med pogajanjimi in samim podpisom pa se je dogajalo marsikaj, kar je širši javnosti skrito. Ker ne želimo prilivati olja na ogenj, imen in naslovov ne bomo izdali.

Glavno težo na pogajanjih so ves čas nosili predstavniki sindikatov iz sestave ZSSS. Med njimi pa ni bilo sindikata, ki je svojim članom obljubil izplačilo regresa 102.000 tolarjev. Ta aneksa tudi ni podpisal.

Pogajalci nekaterih samostojnih sindikatov so skušali speljati vodo na svoj mlin in skupna pogajanja izkoristiti za svojo promocijo tako, da ne bi dala sadov. Zaradi močnejše skupne volje jim to ni uspelo. Nekateri so grozili s stavkami, hkrati pa so se jih bali.

Ko so delavke iz protokola pripravile mizo za svečan podpis aneksa, je prišlo celo do poskusa spremembe sedežnega reda. Na mestu tik ob ministru Janku Kušarju, določenem za Dora Hvalico, vodje koordinacije sindikatov negospodarstva in glavnega pogajalca, je želela sedeti oseba iz sindikata, ki je na pogajanjih skušal speljati vodo na svoj mlin.

Kot je videti iz naše fotografije, je vladni protokol osebo in napis še pred začetkom ceremonijal postavil na pravo mesto.

Glosar

Humoreska

"Fantje, dobro me pogledajte! Morda me jutri ne boste več videli!" je pred dnevi pri malici v naši tovarni dramatično dejal skladiščnik Rudi. "Če vam povem čisto po pravici, se tudi sam čudim, da sem še vedno med vami!"

"Bravo Rudi! Torej boš letos ti prvi v naši tovarni, ki boš odrinil na zasluženi dopust?" je vzkliknil rezkar Vili.

"O kakšnem dopustu neki govoriš, saj sam dobro veš, da si ga ne morem privoščiti," se je razburil Rudi. "Kratko malo me nekega dne, ki ni več tako daleč, ne boste več videli in pika. Prosim vas, da si tega ne ženete k srcu. Takšno je pač življenje!"

"Rudi, pa menda ja ne boš menjal službe?" je zaskrbljeno povprašal mizar Tone. "Potem bo pri malicah v naši tovarni tako dolgočasno, saj znaš vedno povedati kaj veselega."

"Lepo vas prosim, kje pa bi v teh časih, ko je v naši regiji brezposelnih že več kot 30.000 delavcev, sploh lahko dobil drugo zaposlitev?" je začudeno vprašal Rudi.

"Morda pa je direktor Rudija povišal in ga ne bomo več velikokrat videli, ker bo malical skupaj s šefi?" je ugibal zidar Vinko. "Samo upamo lahko, da Rudi ne bo takšen kot večina drugih, ki pozabijo na svoje sodelavce takoj, ko postanejo šefi."

"Dragi Vinko! Vsaj za tebe sem mislil, da si pameten. Sedaj pa si še ti začel govoriti neumnosti!" se je odzval Rudi. "Od vas bom zares vzel slovo, vendar pa ne zaradi tega, ker bi me povišali, temveč iz popolnoma drugačnih razlogov."

"Ljubi Bog!!!" je zakričala kuharica Špela. "Upam, da ne misliš dvigniti roke na sebe, ko se tako poslavljaš!? Življenje je prelepo, da bi si ga človek vzel sam!"

"Špela! Problem ni v tem, da bi si rad življenje vzel sam! Jemljejo mi ga drugi!" je skrušeno dejal Rudi.

"Kako to misliš?" smo povprašali vsi v en glas.

"Pogledajte! Po podatkih strokovne službe Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki že vrsto let objektivno in pošteno spremlja rast življenjskih stroškov v Sloveniji, potrebuje štiričlanska delavska družina za normalno preživetje mesečno 388.246 tolarjev, stroški minimalne mesečne košarice pa znašajo 134.262 tolarjev. Kaj naj

na vse to porečem jaz, ko mesečno zaslužim 62.000 tolarjev? Žena, ki je že dva meseca na bolniškem dopustu, pa ima trenutno še za polovico manjše dohodka. Kako naj s takšnimi dohodki preživi naša štiričlanska družina?"

"Kaj pa naj rečem jaz, ko sam preživljam petčlansko družino z 78.000 tolarji plače," je vzkliknil Vili. "Moja žena mi vsak mesec reče, da se s takšno plačo še crkniti ne da, kaj šele da bi preživljala petčlansko družino."

"Tvoja žena ima popolnoma prav," je zamišljeno dodal Rudi. "Najcenejši pogreb v našem kraju stane 148.000 tolarjev, brez rož, pevec in vencev seveda. Dandanes si dostojen pogreb lahko privoščijo samo bogati in tisti z višjimi plačami!"

"Ali to pomeni, da bom moral pol leta preden bom umrl, vsak dan delati nadure, da bom imel dovolj za dostojen pogreb?" je presenečeno vprašal kurir Peter. "Če je tako, vam povem, da se v teh kriznih časih ne splača umreti! S tem svojim nakopljem same težave!"

"Saj v tem je tudi problem, da pri nas delavci s svojimi plačami ne moremo niti živeti, niti umreti!" je še bolj zamišljeno dejal Rudi.

"In kje vidiš rešitev ti, Rudi?" je povprašal Vili.

"Veliko se mislim o tem, zato vam lahko sedaj povem, da je edina rešitev v budizmu!" je šepetaje odgovoril Rudi.

"Zakaj?" smo vsi začudeno povprašali.

"Kdor je budist, verjame v reinkarnacijo. Reinkarnacija pa je za nas edina rešitev. Samo pomislite, kako malo bi potrebovali zase, če bi bili denimo ptički. Zato se bom sam reinkarniral. Lepega dne me ne boste več videli."

"Rudi, kaj pa boš v novem življenju?" je bil radoveden Vili.

"Dolgo sem razmišljal. Reinkarniral se bom v to, kar sem bi vse življenje - v mravljičo. Vsak naj postane tisto, kar je po duši!"

"Ha, ha, ha..." se je zakrohotala kuharica Špela. "Če se začeli tako kot Rudi vsi reinkarnirati, bomo zares smešna tovarna. Samo pomislite, kdo vse bo v njej delal: trije prašiči, pet volov, ki se pustijo voditi za nos prašičem, dve lisici ter dva tisoč mravljič in čebelic..."

Iz dnevnika delavca Jožeta

Reinkarnacija

Od 17. do 23. maja 1999 je bil ob lepem severnonemškem jezeru Linowsee seminar o prevenciji in odškodninah za poškodbe pri delu po nemškem zakonu o nezgodnem zavarovanju. Seminarja, organiziran je bil posebej za ZSSS, se nas je udeležilo petnajst sindikalistov odgovornih za varnost in zdravje pri delu v podjetjih, sindikatih dejavnosti in v organih Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Seminar je bil zanimiv tudi zato, ker smo od gostoljubnih Nemcev iz prve roke izvedeli, na kakšen način v tej državi visoko razvitega tržno usmerjenega gospodarstva sindikati sami in s pomočjo svojih predstavnikov v svetih delavcev podjetij uresničujejo interes delavcev za varno in zdravo delo.

Na seminarju smo bili: Jernej Jeršan (sekretar Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije), Danilo Vedlin (predsednik SINLES-a), Branislav Toplak in Bernarda Mataič (iz Mure d./d. Murska Sobota), Milan Tomše (vodja inženiringa za varstvo pri delu v Heliosu Domžale), Branko Bambič in Soniboj Knežak (podpredsednika Sindikata kemične, nekovinske in gumarske industrije Slovenije), Vilko Švab (referent za varstvo pri delu v MPP poslovne storitve Maribor), Zvonka Šarman (svetovalka za organizacijo in upravljanje podjetij v IROS Ljubljana), Vladimir Popović (Kovinarska d. o. o. Vrhnika), Danica Avbelj (predsednica sindikata v podjetju Tosama Domžale), Bogdan Godnič (predsednik Sindikata poklicnega gasilstva Slovenije), Vladimir Bizovičar (sekretar Sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije) ter Gregor Miklič in Lučka Böhm (izvršni sekretar in svetovalka Predsedstva Zveze svobodnih sindikatov Slovenije).

Seminar je bil rezultat večletnega uspešnega sodelovanja Zveze svobodnih sindikatov Slovenije z nemško fundacijo Hans-Böckler-Stiftung, njena ustanoviteljica je Nemška sindikalna zveza DGB. Seminar pa je bil prijetno presenečenje celo za najbolj zahtevne med nami, saj je potekal kar v izobraževalnem centru nemških poklicnih združenj za obvezno nezgodno zavarovanje za poškodbe pri delu (Berufsgenossenschaft)!!! Ta izobraževalni center se, kakor so nam namignili organizatorji, financira iz delodajalskih prispevkov!

Udeleženci seminarja smo se glašali, da bi moral Sindikalni izobraževalni center ZSSS v Radovljici od izobraževalnega središča ob Linowseeju prevzeti nekaj pogruntavščin, ki, kakor smo se pričeli na lastni koži, še kako vplivajo na dobro počutje seminaristov. Ob Linowseeju zvečer na

S seminarja o varnosti in zdravju pri delu v Nemčiji

Zavarovalnice za primer poškodb pri delu zgledne tudi pri nas

takarica zastoj postreže z vso pijačo, ki si jo zaželi tisti, ki se pred spanjem udeležijo še nekaj družabnega druženja. Vse razen telefonskih računov je zastoj! Vodstvo izobraževalnega središča je namreč prepričano, da je tovrstno zadovoljstvo pogoj za uspešnost izobraževanja na sploh.

Jörg Piasecki (pravnik iz poklicnega združenja za rudarstvo iz Bochuma), Harald Friedenberg (sekretar nemškega sindikata kovinarjev IGM), Heinz Woborscheil (tehnični inšpektor poklicnega združenja komunalnih dejavnosti iz Düsseldorfa), Helmut Last (direktor Deželne zveze industrijskih poklicnih združenj iz Berlina) in Hanns-Peter Beier (tehnični inšpektor poklicnega združenja za finomehaniko in elektrotehniko ter vodja izobraževalnega središča poklicnih združenj ob Linowseeju).

sindikata IGM, 25 let predsednik skupščine poklicnega združenja finomehanike in elektrotehnike! Sindikat ga je postavil na to odgovorno nalogo zato, ker se je kot član sveta delavcev v podjetju Siemens izkazal na področju varnosti in zdravja pri delu. Zvedeli smo, kako načrtna je kadrovska politika nemških sindikatov, ko imenujejo svoje predstavnike v organe poklicnih združenj. Na takšno imenovanje lahko računa le tisti, ki se je udeležil vseh izobraževalnih programov o varnosti in zdravju pri delu na vseh stopnjah, ki jih organizirajo sindikati v okviru DGB, in ki je znal voditi ustvarjalno in ak-

Udeleženci na obisku v Siemensovi tovarni

Varnost in zdravje pri delu v Nemčiji se že dobrih 110 let razvija v dveh vzporednih sistemih: s predpisi, ki temeljijo na odgovornosti države za varno delo, in s predpisi nemškega obveznega nezgodnega zavarovanja za poškodbe pri delu. V Nemčiji se je v preteklem stoletju izoblikovalo 34 industrijskih, 19 kmetijskih in 41 poklicnih združenj za nezgodno zavarovanje za zaposlene v javnem sektorju.

Bili smo gostje največjega industrijskega poklicnega združenja za finomehaniko in elektrotehniko, ki ima kar 2,5 milijona zavarovancev. Naši predavatelji pa so bili še iz poklicnih združenj za rudarstvo, za plin, toplote in vodovode ter iz glavne zveze vseh nemških poklicnih združenj.

Predavatelji na seminarju so bili: Karl-Heinz Nolden (predsednik upravnega odbora poklicnega združenja finomehanike in elektrotehnike iz Kölna), Hans-

Predstavili so nam varnost in zdravje pri delu v Nemčiji skozi optiko obveznega nezgodnega zavarovanja za poškodbe pri delu. Ta zavarovalnice so nosilci stroke varnosti in zdravja pri delu, po katerih se zgleduje vsa stroka v Evropi. Ena najpomembnejših nalog poklicnih združenj je poleg priprave strokovnih navodil za varno delo in nadzor nad njihovim upoštevanjem tudi izobraževanje delodajalcev, varnostnih inženirjev, pooblaščenih delavcev za varstvo pri delu in delavskih zaupnikov za varnost in zdravje pri delu. Izvajajo na stotine izobraževalnih programov. Udeleženci seminarja smo bili med drugim tudi povabljeni, da si v skladišču natičkanega gradiva po mili volji izberemo vse, kar nas je zanimalo med stotinami različnih publikacij o varnosti in zdravju pri delu.

Sindikati imajo ključno vlogo pri upravljanju poklicnih združenj za nezgodno zavarovanje. Karl-Heinz Nolden je bil tako, kot predstavnik

aktivno politiko varnosti in zdravja pri delu v okviru sveta delavcev v podjetju. Delodajalskim predstavnikom so lahko kos le dobro podkovani sindikalisti.

Karl-Heinz Nolden pa je za udeležence seminarja iz ZSSS organiziral tudi zanimiv obisk v berlinski Siemensovi tovarni plinsko-parnih turbin za proizvodnjo električne energije. Šest takih turbin proizvede prav toliko energije kot ena nuklearka. V tovarni smo si lahko v živo ogledali, kako Hanns-Peter Beier izpelje inšpekcijski pregled proizvodnje. Zaradi tega, kar je videl, nevarnega dela mladega monterja na višini, Berlinski Siemens najbrž čaka mastna kazen.

Seminar je bil kljub temu, da so nam gostitelji zagotovili imenitne pogoje za delo izjemno naporen. Več kot 2000 prevoženih kilometrov in 30 ur vožnje ter predavanja, ki so trajala od jutra do večera, so nas izčrpala. Na srečo se je med nami zelo hitro razvilo imenitno popotno tovarištvo.

Lučka Böhm

NAGRADNA KRIŽANKA	ANGLEŠKA FILMSKA IGRALKA (Claire)	MESTO V BREITANJI, FRANCIJA	PREDSTOJNIK SAMOSTANA	IGRALNA KA- RTA, KI LAH- KO ZAMENJA VSAKO KARTO		PIVO (zastarelo)	DESNI PRITOK MOZELE	LESNI PREMOG	VRSTA MOKE	GRŠKA MATI BOGOV
ŠTEVILO, ŠTEVILKA (broj)						FILMSKA NAGRADA				
BLAGO- GLASJE						MAJHEN DIR. AVTOMOBIL				
MARKO MUNIH										
1						VERDJEVA OPERA				
2						ZNAČ. AFORI- STIČNEGA				GOVORNIK
MOHORKO EDO			IT. IGRALEC VALLONE				KOŠARKAS DANEU			
			RAČUNAL. PLOŠČA				STRUGA V PUŠČAVAH			
	STANE DOLANC				PREBIVALEC ROVT					
					PRITOK LABE					
ZSSS	IGRALKA NA KLAVIR	SLOV. HRV. POLOTOK						MILAN ANZELJ		
		ENOTA ZA DELO						INVALIDNA OSEBA		
KRIMILNA RASTLINA						DUŠEVNO NERAZVIT CLOVEK				
DEL ROKE										
3						SINČEK				
						ANDREJ MARINC				
Avtor: Rudi Murn	URADNA POTRDI TEV RESNOSTI ČESA	TRMASTE ZENSKE	Nova Delavska enotnost	ENOČELIČAR BIČKAR	4				ZAVARJENO MESTO	
				MESTO V J. SPANIJI					ZAKOVICA (ljudsko)	
OLIVER TWIST			FRANČOSKI OPAT, DUHOVNIK NA SPLOŠNO	IGRALKA COLLINS		TEMA				JUŽNO- AMERIŠKA KAČA VELIKANKA
			TINE LOGAR			OBVEŠČE- VALNA SLUŽBA ZDA				PRIJETNO DISČ OKRAŠNI GRM
STAVBA ZA VRATARJA							IGRALEC NA KITARO	KDOR IMA VELIKO ČELO		
								ANGL. PIVO		
LIKOVNO ZNAMENJE KOT SIMBOL					SILICIJ	VOJAŠKA PRODAJALNA				
						SANKE				
SKRAJINI ZUNANJI DEL ČESA			NIKOLAJ URBANČIČ		BAVARSKI VOJVODA				IME VEČ MEST NA NORVEŠKEM	
			LAURENCE OLIVER		PREVOZNO SREDSTVO				JAP. POLITIK	
VOGAL				LOŠČILO					KRILOV IVAN	
				PLANOTA, PLOŠČAD		URADNO PISMENO POTRDILO			RUTENIJ	
VLADIMIR LEVSTIK		ČESKO M. OB ISTOIM. REKI				NATRIJ				
		ŠKOTSKO JEZERO				ITAL. MESTO SEV. ZAHOD. OD PESKARE	IGRA S KARTAMI			
PISATELJ FLEMING			LETENJE		MELODIJA, NAPEV			100	REDOVNICA	
			ZADETEK PRI ŠPORTNIH IGRAH		KRAJ PRI LJUBLJANI				ZEMELJSKI TEČAJ	
TVEGANJE						PODSTREŠJE				DUŠAN NOVAK
						IVO ŠORLI				ROMAIN ROLLAND
RASTLINA IZ EKSOTIČNIH DEŽEL					PLEMIČ					
ČOLNARJEVO "ORODJE"					ŠPORTNI STRELEC S PIŠTOLO					

Nova
Delavska enotnost

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 20 (27. 5. 1999):

1:

2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljena na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije – Svet, Dalmatinova 4, Ljubljana. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 7. junija 1999.**

Pravilna rešitev gesel iz 17. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. VICTORY, 2. BABEWATCH.

Nagrado 5000 tolarjev prejme **Ferjan Darja**, Kirnica 30 a, 4247 Zgornje Gorje. Nagrado bomo poslali po pošti.